Документ подписан простой электронной подписью
Информация о владельце:
ФИО: Умаров Марат Файзуллаевич
Должность: Директор
Дата подписания: 27.07.2026 09:21:04
Уникальный программный ключ:
48505f11ec15acaa386f5219d3113d727fefda78

МИНИСТЕРСТВО НАУКИ И ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ
РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
Федеральное государственное автономное образовательное учреждение высшего образования
"Казанский (Приволжский) федеральный университет"
Елабужский институт (филиал)

УТВЕРЖДАЮ
Заместитель директора по
образовательной деятельности

_______________ С.Ю. Бахвалов

«___»__________ 2026 г.
МП

Программа дисциплины
Родной язык

Направление подготовки: 44.03.05 Педагогическое образование (с двумя профилями подготовки)
Направленность (профиль) подготовки: Дошкольное образование, родной (татарский) язык и литература
Квалификация выпускника: бакалавр
Форма обучения: заочное
Язык обучения: русский
Год начала обучения по образовательной программе: 2026

Содержание

1. Перечень планируемых результатов обучения по дисциплине (модулю), соотнесенных с планируемыми результатами освоения ОПОП ВО

2. Место дисциплины (модуля) в структуре ОПОП ВО

3. Объем дисциплины (модуля) в зачетных единицах с указанием количества часов, выделенных на контактную работу обучающихся с преподавателем (по видам учебных занятий) и на самостоятельную работу обучающихся

4. Содержание дисциплины (модуля), структурированное по темам (разделам) с указанием отведенного на них количества академических часов и видов учебных занятий

4.1. Структура и тематический план контактной и самостоятельной работы по дисциплине (модулю)

4.2. Содержание дисциплины (модуля)

5. Перечень учебно-методического обеспечения для самостоятельной работы обучающихся по дисциплине (модулю)

6. Фонд оценочных средств по дисциплине (модулю)

7. Перечень литературы, необходимой для освоения дисциплины (модуля)

8. Перечень ресурсов информационно-телекоммуникационной сети "Интернет", необходимых для освоения дисциплины (модуля)

9. Методические указания для обучающихся по освоению дисциплины (модуля)

10. Перечень информационных технологий, используемых при осуществлении образовательного процесса по дисциплине (модулю), включая перечень программного обеспечения и информационных справочных систем (при необходимости)

11. Описание материально-технической базы, необходимой для осуществления образовательного процесса по дисциплине (модулю)

12. Средства адаптации преподавания дисциплины (модуля) к потребностям обучающихся инвалидов и лиц с ограниченными возможностями здоровья

13. Приложение №1. Фонд оценочных средств

14. Приложение №2. Перечень литературы, необходимой для освоения дисциплины (модуля)

15. Приложение №3. Перечень информационных технологий, используемых для освоения дисциплины (модуля), включая перечень программного обеспечения и информационных справочных систем

Программу дисциплины разработал(а)(и) заведующий кафедрой, д.н. (доцент) Камаева Р.Б. (Кафедра татарской филологии, Высшая школа педагогики и филологии) kamaeva-r@mail.ru ; доцент, к.н. Хайруллина А.С. (Кафедра татарской филологии, Высшая школа педагогики и филологии), AlSHajrullina@kpfu.ru

1. Перечень планируемых результатов обучения по дисциплине (модулю), соотнесенных с планируемыми результатами освоения ОПОП ВО

Обучающийся, освоивший дисциплину (модуль), должен обладать следующими компетенциями:

Обучающийся, освоивший дисциплину (модуль), должен обладать следующими компетенциями:

Шифр компетенции	Расшифровка приобретаемой компетенции
УК-5	Способен воспринимать межкультурное разнообразие общества в социально-историческом,этическом и философском контекстах
УК-5.1	Знать основные категории философии, законы исторического развития общества, основы этики и межкультурного взаимодействия в обществе
УК-5.2	Уметь анализировать особенности межкультурного разнообразия общества в социальноисторическом, этическом и философском контекстах
УК-5.3	Владеть навыками восприятия межкультурного разнообразия общества в социально-историческом, этическом и философском контекстах
ОПК-8	Способен осуществлять педагогическую деятельность на основе специальных научных знаний
ОПК-8.1	Знать способы применения специальных научных знаний при осуществлении педагогической деятельности
ОПК-8.2	Умеет осуществлять педагогическую деятельность на основе специальных научных знаний
ОПК-8.3	Владеть способностью осуществлять педагогическую деятельность на основе специальныхнаучных знаний

Обучающийся, освоивший дисциплину (модуль) должен:

знать:

- основ самостоятельного поиска, анализа и оценки профессиональной информации , систему и структуру родного языка
- способов применения профессиональных знаний технологического или методического характера, систему и структуру родного языка
- способов применения профессиональных знаний технологического или методического характера, в том числе инновационных, систему и структуру родного языка

уметь:

- разрабатывать, внедрять, контролировать, оценивать и корректировать компоненты профессиональной деятельности, описывать артикуляцию звуков родного языка
- разрабатывать, внедрять, контролировать, оценивать и корректировать компоненты профессиональной деятельности, новые технологические или методические решения, описывать артикуляцию звуков родного языка
- решать задачи развития области профессиональной деятельности и (или) организации с использованием разнообразных методов и технологий, в том числе, инновационных, описывать артикуляцию звуков родного языка

владеть:

- навыками самостоятельной деятельности, предполагающей определение задач собственной работы по достижению цели и/или сотрудников, литературными нормами родного языка
- навыками самостоятельной деятельности, предполагающей определение задач собственной работы по достижению цели и/или сотрудников; обеспечения взаимодействия сотрудников и смежных подразделений, литературными нормами родного языка
- навыками определения стратегии, управления процессами и деятельностью, литературными нормами родного языка

2. Место дисциплины (модуля) в структуре ОПОП ВО

Данная дисциплина (модуль) включена в раздел "Б1.В.08.01.02 Дисциплины (модули)" основной профессиональной образовательной программы 44.03.05 "Педагогическое образование (с двумя профилями подготовки), (Дошкольное образование , родной (татарский) язык и литература,)" и относится к части формируемой участниками образовательных отношений.

Осваивается на 1, 2, 3, 4 курсах в 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 семестрах.

3. Объем дисциплины (модуля) в зачетных единицах с указанием количества часов, выделенных на контактную работу обучающихся с преподавателем (по видам учебных занятий) и на самостоятельную работу обучающихся

Общая трудоемкость дисциплины составляет 14 зачетных(ые) единиц(ы) на 504 часа(ов).

Контактная работа - 76 часа(ов), в том числе лекции - 40 часа(ов), практические занятия - 36 часа(ов), лабораторные работы - 0 часа(ов), контроль самостоятельной работы - 0 часа(ов).

Самостоятельная работа – 393 часа(ов).

Контроль (зачёт / экзамен) - 35 часа(ов).

Форма промежуточного контроля дисциплины: 1 семестр - контрольная работа, 2 семестр – зачет, 3 семестр - зачет, 4 семестр – экзамен, 5 семестр – экзамен, 6 семестр - зачет, 7 семестр - экзамен

4. Содержание дисциплины (модуля), структурированное по темам (разделам) с указанием отведенного на них количества академических часов и видов учебных занятий

4.1 Структура и тематический план контактной и самостоятельной работы по дисциплине (модулю)

N	Разделы дисциплины / модуля	Семестр	Виды и часы контактной работы, их трудоемкость (в часах)			Самостоятельная работа
			Лекции	Практические занятия	Лабораторные работы Контрорль (зачет/экзамен)	
1.	Тема 1. Тел гыйлеменең аерым тармагы буларак фонетика.Татар теленең авазлар системасы.	1	2	0	0	14
2.	Тема 2. Татар телендә аваз үзгәрешләре.	1	2	2	0	14
3.	Тема 3. Хәзерге татар әдәби теле просодикасы.	1	2	0	0	14
4.	Тема 4. Татар орфографиясе һәм орфоэпиясе.	1	0	2	0	16
5.	Тема 5. Лексикология. Аның тармаклары.Семасиология. Сүзнең лексик мәгънәсе.	2	2	0	0	8
6.	Тема 6. Сүзнең күчерелмә мәгънәсе, аның төрләре. Синонимия, антонимия, омонимия.	2	0	2	0	8
8.	Тема 8. Татар теленең сүзлек составы. Этимология. Фразеология.	2	2	2	0	8
10.	Тема 10. Ономастика. Лексикография.	2	0	2	0	6
11.	Тема 11. "Сүзьясалышы" фәне. Аның өйрәнү объекты, бурычлары. Морфемалар. Морфемика һәм аның тел белемендәге тоткан урыны.	3	2	2	0	16
12.	Тема 12. Татар телендә сүз ясалу ысуллары.Төрле сүз төркемнәренең ясалышы.	3	2	2	0	20
13.	Тема 13. Татар телендә сүз ясалу структурасы.	3	2	2	0	20
14.	Тема 14. Морфология. Татар телендә сүз төркемнәре. Сүзләрне төркемләү мәсъәләсе.	4	2	2	0	14
15.	Тема 15. Мөстәкыйль сүз төркемнәре.	4	2	2	0	14
16.	Тема 16. Исемләшү. Исемнән башка сүз төркемнәренең	4	2	0	0	25

N	Разделы дисциплины / модуля	Семестр	Виды и часы контактной работы, их трудоемкость (в часах)			Самостоятельная работа
			Лекции	Практические занятия	Лабораторные работы Контрорль (зачет/экзамен)	
	килеш һәм тартым белән төрләнеше.					
17.	Тема 17. Модаль мәгънәләрне белдерә торган фигыль формалары. Затланышлы хэм затланышсыз фигыль формалары.	5	2	2	0	12
18.	Тема 18. Аваз ияртемнәре. Модаль сүз төркемнәре. Хәбәрлек сүзләр.	5	2	4	0	12
19.	Тема 19. Бәйләгеч сүз төркемнәре.	5	2	2	0	25
20.	Тема 20. Синтаксиска караган гомуми мәсьәләләр. Җөмләдә сүзләр бәйләнеше. Сүзтезмә.	6	2	2	0	14
21.	Тема 21. Җөмләнең кисәкләргә традицион бүленеше. Җөмләнең иярчен кисәкләре. Җөмләнең модаль кисәкләре. Гади җөмлә төрләре.	6	2	4	0	18
22.	Тема 22. Җөмләнең синтагмаларга бүленеше. Аерымланган иярчен кисәкләр. Җөмләдә сүз тәртибе.Өстәлмәләр.	6	2	2	0	18
23.	Тема 23. Кушма җөмлә.Тезмә кушма җөмлә. Иярченле кушмв җөмләләр.	7	2	2	0	30
24.	Тема 24. Иярчен җөмләләрне мәгънә ягыннан төркемләү.	7	2	2	0	30
25.	Тема 25. Катлаулы кушма җөмлә. Текст синтаксисы.	7	2	2	0	27
	Контрорль (зачет/экзамен)					
	Итого: 504 (из них 35 ч контроль)		40	36	0	393

4.2 Содержание дисциплины (модуля)

Тема 1. Тел гыйлеменең аерым тармагы буларак фонетика.Татар теленең авазлар системасы.

Фонетиканың өйрәнү объекты һәм предметы. Татар теле фонетикасын өйрәнүнең кыскача тарихы. Фонетист галимнәр һәм татар теле фонетикасына өлеш керткән шәхесләр. Авазлар турында төшенчә. Сөйләм авазларын өч аспектта өйрәнү.Авазларны акустик яктан өйрәнү.Авазларны биологик аспекттан чыгып өйрәнү. Авазларны иҗтимагый аспекттан чыгып өйрәнү.

Тема 2. Татар телендә аваз үзгәрешләре.

Сөйләм агышында аваз үзгәрешләре. Авазларның позицион үзгәрешләре. Протеза, эпентеза, редукөия Авазларның комбинатор үзгәрешләре. Ассимиляция. Аккомодация. Диссимиляция. Сингармонизм: рәт гармониясе, ирен гармониясе. Аларның татар сөйләмендә үзенчәлекләре. Диэреза, гаплология, метатеза, элизия. Авазларның чиратлашуы.

Тема 3. Хәзерге татар әдәби теле просодикасы.

Татар телендә басым, аның төрләре. Сүз басымы. Басымлы, басымсыз иҗек. Интонация һәм аның компонентлары. Аларның сөйләмдәге роле. Басымның соңгы иҗеккә төшмәгән очраклар. Төп һәм өстәмә басым. Проклиза һәм энклиза, сандхи очракларда басым куелышы.Логик басым. Синтагма басымы.мелодика, интенсивлык, озынлык, темп

Тема 4. Татар орфографиясе һәм орфоэпиясе.

Орфоэпия. Орфоэпия турында төшенчә.Татар теленең орфоэпик нормалары. Сузыкларның дөрес әйтелеше. Тартыкларның дөрес әйтелеше. Рус теленнән һәм башка телләрдән кергән сүзләрнең әйтелеше. Графика. Татар халкында язу тарихы. Орфография. Орфографиянең төп принциплары (фонетик, морфологик, тарихи-традицион, график). Орфографик нормалар.

Тема 5. Лексикология. Аның тармаклары.Семасиология. Сүзнең лексик мәгънәсе.

Татар лексикологиясе фәне. Аның өйрәнү предметы, бурычлары һәм тарихы. Сүзнең төп билгеләре. Сүз һәм предмет. Сүз һәм төшенчә. Сүзнең мәгънәләре. Лексикологиянең тармаклары буларак семасиология, фразеология,

лексикография, этимология, диалектология, ономастика,топонимика, антропонимика, зоонимика, гидронимика һ.б Семасиология. Аның өйрәнелү объекты. Сүзнең лексик мәгънәсе һәм аның типлары. Лексик мәгънәләрнең чынбарлыктагы әйбер яки күренешләргә мөнәсәбәтле рәвештә төркемләнүе.

Тема 6. Сүзнең күчерелмә мәгънәсе, аның төрләре. Синонимия, антонимия, омонимия.

Сүзнең туры һәм күчерелмә мәгънәләре. Метафора, синекдоха, метонимия, функция буенча күчеш, табу һәм эвфемизмнар. (лексик һәм грамматик синонимнар; идеографик, стилистик, абсолют, контекстуаль синонимнар), синонимик рәт, антонимнар һәм омонимнар, аларның төрләре, барлыкка килү юллары, сөйләмдәге һәм матур әдәбияттагы рольләре.

Тема 8. Татар теленең сүзлек составы. Этимология. Фразеология.

Килеп чыгышы ягыннан татар теленең лексикасы. Татар телендә алынмалар (рус, рус теле аша кергән, гарәп, фин-угор алынмалары). Татар телендә тоткан урыны. Телнең чисталыгына йогынтысы. Кулланылыш дәрәҗәсе ягыннан татар теленең лексикасы. Пассив һәм актив лексика. Тарихи сүзләр, архаизмнар һәм неологизмнар. Аларның төрләре. Хәзерге заманда кулланылышы. Искергән сүзләрнең стилистик вазифалары.Татар фразеологиясе. Татар фразеологиясе өлкәсендә эшләүче галимнәр. Фразеологизмнарны төркемләү (компонентларының берләшү дәрәҗәсе буенча, компонентларының составы буенча,мәгънәләре буенча төркемнәргә бүлү). Фразеологик синонимнар, фразеологик антонимнар.Фразеологик берәмлекләрнең матур әдәбиятта кулланылышы, тәрҗемә итү үзенчәлекләре.

Тема 10. Ономастика. Лексикография.

Ономастика. Топонимика һәм антропонимика..Лексик-семантик яктан топонимнарның төркемнәре (зооним, гидроним, ойконим һ.б.)(. Кеше исемнәренең килеп чыгышы (Г.Ф.Саттаров хезмәтләре). Кушаматлар. Псевдонимнар. Татар исемнәренә башка телләрнең йогынтысы. Поэтик ономастика (матур әдәбиятта кулланылган ялгызлык исемнәре).Татар лексикографиясе. Сүзлекләрнең төрләре. Энциклопедик һәм филологик сүзлекләр. Бер телле, ике телле һәм күп телле сүзлекләр. аңлатмалы, тарихи, тулы, кыскача, әдәби тел, диалектологик, фразеологик, терминологик, орфографик, орфоэпик, язучылар теле, синонимик, антонимик һ.б. Аңлатмалы сүзлекләр төзү тарихы.

Тема 11. "Сүзьясалышы" фәне. Аның өйрәнү объекты, бурычлары. Морфемалар. Морфемика һәм аның тел белемендәге тоткан урыны.

Сузьясалышы фәне, аның өйрәнү предметы һәм бурычлары: Озак вакытлар сүз ясалышы морфологиянең бер бүлеге буларак өйрәнелеп килде. Хәзерге вакытта исә сүз ясалышының аерым тел белеме тармагы булуы һәм аны мөстәкыйль өйрәнү кирәклеге дәлилләнә. Бу фикерләрне кире какмастан, татар телендә сүз ясалышының морфология белән бик күп уртак яклары булуын истә тотарга кирәк.

Татар телендә сүз ясалышының күп төрле ысуллары бар, һәм алар һәркайсы тел белеменең аерым тармагы белән бәйләнештә тора.

Тема 12. Татар телендә сүз ясалу ысуллары.Төрле сүз төркемнәренең ясалышы.

Телдә сүз ясалу ысуллары бер генә төрле түгел. Татар теленең академик грамматикасында сүз ясалуның сигез төрле ысулын билгелиләр. Әлеге ысулларны икегә аералар:

- грамматик ысуллар;
- грамматик булмаган ысуллар.

Грамматик юл белән сүз ясалышының морфология, шулай ук синтаксис белән тыгыз мөнәсәбәттә булуы һәм аларны үзара бәйләнештә өйрәнү зарурлыгы түбәндәгеләр белән аңлатыла.

Тема 13. Татар телендә сүз ясалу структурасы.

Сүзнең грамматик һәм формаль күрсәткечләреннән башка булган өлеше - сүз ясалышы структурасын тәшкил итә. Нигезгә өстәлгән яки кушылган барлык нәрсә морфологик күрсәткечләр булып тора һәм ул морфологиядә өйрәнелә. Морфология һәм сүз ясалышы структуралары арасында тигезлек билгесе куеп булмый. Сүзнең грамматик һәм формаль күрсәткечләреннән башка булган өлеше - сүз ясалышы структурасын тәшкил итә.

Тема 14. Морфология. Татар телендә сүз төркемнәре. Сүзләрне төркемләү мәсьәләсе.

Морфология фәне. Аның өйрәнү предметы һәм бурычлары

Морфологиянең тел белеменең башка тармаклары белән бәйләнеше. Грамматик категория турында төшенчә, грамматик мәгънә, грамматик форма.

Татар телендә сүзләрне төркемләү принциплары: лексик-семантик, морфологик һәм синтаксик принциплар.

Татар телендә сүз төркемнәре.Сүз төркемнәренең үзара мөнәсәбәте. Исем- сыйфат мөнәсәбәте, сыйфат-рәвеш мөнәсәбәте.

Тема 15. Мөстәкыйль сүз төркемнәре.

Татар телендэ мостэкыйль суз торкемнэре: исем, сыйфат, сан, алмашлык, фигыль, рэвеш.

Исемләшү сыйфатлар, рәвешләр, саннар, кайбер алмашлыклар, сыйфат фигыльләр ачыклаган исем җөмлә эчендә кулланылмаса, яки әлеге сүз төркемнәре урыннарын алышса күзәтелә. Хәзерге заман сыйфат фигыль

күплек санда кулланылган, җөмләдә ия буып килгән, чөнки ачыкланган исеме җөмләдә төшеп калган. Килеш - исемнәргә хас булган универссаль категория.

Тема 16. Исемләшү. Исемнән башка сүз төркемнәренең килеш һәм тартым белән төрләнеше.

Исемләшү - үзлегеннән төрләнми торган сүз төркемнәренә хас күренеш. Исемләшү сыйфатлар, рәвешләр, саннар, кайбер алмашлыклар, сыйфат фигыльләр ачыклаган исем җөмлә эчендә кулланылмаса, яки әлеге сүз төркемнәре урыннарын алышса күзәтелә:

Телебездә исемнәрне ачыклап килә торган һәм үзлегеннән төрләнми торган сүз төркемнәре җөмләдә исемнән башка кулланыла ала. Бу исемләшү дип атала.

Тема 17. Модаль мәгънәләрне белдерә торган фигыль формалары. Затланышлы хэм затланышсыз фигыль формалары.

Бу фигыльләр сөйләүченең чынбарлыкка төрле мөнәсәбәтен белдерә. Алар теләк, ният, ихтималлык, мөмкинлек, мөмкин түгеллек, тиешлек һ.б.

1. Теләкне белдерә, бер составлы җөмләдә хәбәр булып килә.

2. Теләк мәгънәсен белдереп, бер составлы җөмләдә хәбәр була, составындагы тартым кушымчасы үтәүче затка күрсәтә.

3. Ният итү, карар кылу мәгъәсендә килә, зат-сан кушымчасы ярдәмче фигыльдә була.

4. Мәҗбүрилек, кирәклек, үкенү, карар кылу, үткәнгә караган ният мәгънәләрен белдерә.

Тема 18. Аваз ияртемнәре. Модаль сүз төркемнәре. Хәбәрлек сүзләр.

Аваз ияртемнәре. Модаль сүз төркемнәре. Хәбәрлек сүзләр. Аваз ияртемнәре татар теленең сүзлек составында шактый зур урын алып тора Бу сүзләр эмоциональ-экспрессив лексикага карый. Аваз ияртемнәре соңгы елларда мөстәкыйль сүз төркемнәренә кертеп өйрәнелә башлады. Алар арасында тормыштагы төрле әйберләргә охшатып ясалган түбәндәге сүзләр бар: а) предмет хәрәкәте тавышына; ә) кеше хәрәкәте тавышына; б) хайван һәм кош-корт тавышына; в) техника тавышына; г) табигать күренешләре тавышларына. Морфологик яктан бу сүз төркеме төрләнмәве белән аерылып тора. Синтаксик яктан алар, фигыльләрне ачыклап килеп, төрле җөмлә кисәкләре була. Аваз ияртемнәре ике төрле була: тавыш тасвирлары һәм образ тасвирлары.

Тема 19. Бәйләгеч сүз төркемнәре.

Бәйлекләр һәм бәйлек сүзләр. Бәйлекләр белән теркәгечләр бәйләгеч сүз төркемнәре дип йөртелә, чөнки алар сүзләрне яки җөмләләрне бәйли. Алар мөстәкыйль сүз төркемнәреннән бик нык аерылып тора. Бәйлек белән теркәгечләрнең атау функциясе юк. Бу сүзләрнең лексик мәгънәсе дә юк. Бәйлек белән теркәгечләргә морфологик категорияләр хас түгел, алар төрләнмиләр. Бу сүзләр үзләре генә җөмлә кисәге дә булмый (теркәгеч сүзләрдән башкалары). Бәйлек белән бәйлек сүзләр җөмлә кисәкләре составында килә.

Тема 20. Синтаксиска караган гомуми мәсьәләләр. Җөмләдә сүзләр бәйләнеше. Сүзтезмә.

Синтаксис һәм логика фәннәре арасында, сөйләм һәм фикерләү арасында мөнәсәбәт. Сөйләм һәм фикерләүнең төп берәмлекләре буларак җөмлә һәм хөкемләү. Алар арасында мөнәсәбәт. Җөмлә кисәкләре һәм хөкемләү кисәкләре арасында мөнәсәбәт: субъект, предикат, бәйләү (связь), объект, атрибут төшенчәләре һәм ия, хәбәр, тәмамлык, аергыч, хәл, аныклагач төшенчәләре. Субъект белән ия, үтәүче белән предикат, хәбәр белән процесс арасында Синтаксис фәнендә төрле юнәлешләр: логик (универсаль), семантик, формаль синтаксислар. Коммуникатив синтаксис. Контрастив синтаксис. Грамматик синтаксис. Грамматик синтаксисның төп бүлекләре: гади җөмлә синтаксисы, кушма җөмлә синтаксисы, текст синтаксисы. Сүзтезмә синтаксисының җөмлә синтаксисы эчендә генә карала алуы. . Сөйләм берәмлекләре: текст, гади җөмлә, кушма җөмлә, сүзтезмә, сүз, җөмлә кисәге.Сүзләрнең синтаксик бәйләнеше. Сөйләмне оештыручы төп бәйләнеш буларак иярткүле бәйләнеш. Иярткүле бәйләнеш нәтиҗәсе буларак тезүле бәйләнеш. Тезүле бәйләнешне белдерүче чаралар. Сүзтезмәләр.

Тема 21. Җөмләнең кисәкләргә традицион бүленеше. Җөмләнең иярчен кисәкләре. Җөмләнең модаль кисәкләре. Гади җөмлә төрләре.

Җөмлә кисәкләренең логик-грамматик бүленеше. Җөмләне кисәкләргә бүлүнең сүзләр бәйләнешен өйрәнүдә тоткан әһәмияте. Җөмлә кисәкләрен өйрәнүнең торышы. Сүзләр бәйләнешеннән чыгып, җөмләдә беренче, икенче һәм өченче дәрәҗәдәге кисәкләрне билгеләү мәсьәләсе. Җөмләнең баш, иярчен һәм модаль кисәкләргә бүленеше. Гади сөйләм тәэсире буларак өстәлмәләрнең активлашуы. Баш кисәкләр. Иярчен кисәкләр. Җөмләнең модаль кисәкләре. Синтагма турында төшенчә, аның өйрәнелү дәрәҗәсе. Синтагмаларга бүленешнең мәгънә белдерүдә катнашуы. Синтагма, сөйләм такты, сулыш группасы һәм цезура. Синтагма һәм сүзтезмә. Җөмлә кисәкләренең аерым синтагма төзи алмый торган очраклары. Җөмлә кисәкләренең аерым синтагма төзи торган очраклары. Актуаль кисәкләр. Актуаль кисәкләргә бүленеш турында төшенчә. Сөйләм яңалыгы һәм сөйләм предметы, аларның хөкемләүдәге субъект һәм предикат белән мөнәсәбәте. Актуаль кисәкләрнең (сөйләм предметы һәм сөйләм яңалыгының) урыны. Актуаль кисәкләрнең белдерелү юллары. Актуаль кисәкләргә бүленеш һәм телне практик куллану.

Тема 22. Җөмләнең синтагмаларга бүленеше. Аерымланган иярчен кисәкләр. Җөмләдә сүз тәртибе.Өстәлмәләр.

Синтагма турында төшенчә, аның өйрәнелү дәрәҗәсе. Синтагмаларга бүленешнең мәгънә белдерүдә

катнашуы. Синтагма, сөйләм такты, сулыш группасы һәм цезура. Синтагма һәм сүзтезмә. Җөмлә кисәкләренең аерым синтагма төзи алмый торган очраклары. Җөмлә кисәкләренең аерым синтагма төзи торган очраклары. Актуаль кисәкләргә бүленеш турында төшенчә. Сөйләм яңалыгы һәм сөйләм предметы, аларның хөкемләүдәге субъект һәм предикат белән мөнәсәбәте. Актуаль кисәкләрнең (сөйләм предметы һәм сөйләм яңалыгының) урыны. Актуаль кисәкләрнең белдерелү юллары. Актуаль кисәкләргә бүленеш һәм телне практик куллану.Сөйләмдә сүз тәртибенең роле. Төрле стильләрдә сүз тәртибен белдерүче факторлар. Гадәти язма сөйләмдә сүз тәртибен билгеләүче факторлар.

Тема 23. Кушма җөмлә.Тезмә кушма җөмлә. Иярченле кушмв җөмләләр.

Кушма җөмлә төрләре.Тезмә кушма җөмләләрне төзелешеннән чыгып төркемләү. Тезмә кушма җөмләләрне оештыруда интонациянең роле. Тезмә кушма җөмләләрне оештыруда катнаша торган теркәгечләр. Тезмә кушма җөмләләрнең мәгънә ягыннан төрләре. Тезмә кушма җөмләләрнең төп бәйләүче чаралары. Иярченле кушма җөмлә.

Тема 24. Иярчен җөмләләрне мәгънә ягыннан төркемләү.

Иярчен җөмләләрне мәгънә ягыннан төркемләү. Ия һәм хәбәр җөмләләр. Ия һәм хәбәр җөмлә үзенчәлекләре, аның баш җөмләгә бәйләнү юллары. Тәмамлык җөмлә үзенчәлекләре, аның баш җөмләгә бәйләнү юллары. Аергыч җөмлә үзенчәлекләре, аның баш җөмләгә бәйләнү юллары.

Тема 25. Катлаулы кушма җөмлә. Текст синтаксисы.

Катлаулы кушма җөмлә төрләре: күп тезмәле җөмлә, күп иярченле җөмлә һәм катнаш катлаулы җөмлә. Күп тезмәле җөмлә структурасы. Күп иярченле җөмлә структурасы: тиңдәш иярүле җөмлә, тиңдәш түгел иярүле җөмлә, бер-бер артлы иярүле һәм берничә төр иярүле җөмлә. Катнаш катлаулы җөмлә структурасы. Катлаулы җөмләләрдә тыныш билгеләре.

5. Перечень учебно-методического обеспечения для самостоятельной работы обучающихся по дисциплине (модулю)

Самостоятельная работа обучающихся выполняется по заданию и при методическом руководстве преподавателя, но без его непосредственного участия. Самостоятельная работа подразделяется на самостоятельную работу на аудиторных занятиях и на внеаудиторную самостоятельную работу. Самостоятельная работа обучающихся включает как полностью самостоятельное освоение отдельных тем (разделов) дисциплины, так и проработку тем (разделов), осваиваемых во время аудиторной работы. Во время самостоятельной работы обучающиеся читают и конспектируют учебную, научную и справочную литературу, выполняют задания, направленные на закрепление знаний и отработку умений и навыков, готовятся к текущему и промежуточному контролю по дисциплине.

Организация самостоятельной работы обучающихся регламентируется нормативными документами, учебно-методической литературой и электронными образовательными ресурсами, включая:

Порядок организации и осуществления образовательной деятельности по образовательным программам высшего образования – программам бакалавриата, программам специалитета, программам магистратуры (утвержденный приказом Министерства науки и высшего образования Российской Федерации от 6 апреля 2021 года № 245)

Устав федерального государственного автономного образовательного учреждения "Казанский (Приволжский) федеральный университет"

Правила внутреннего распорядка федерального государственного автономного образовательного учреждения высшего профессионального образования "Казанский (Приволжский) федеральный университет"

Локальные нормативные акты Казанского (Приволжского) федерального университета

6. Фонд оценочных средств по дисциплине (модулю)

Фонд оценочных средств по дисциплине (модулю) включает оценочные материалы, направленные на проверку освоения компетенций, в том числе знаний, умений и навыков. Фонд оценочных средств включает оценочные средства текущего контроля и оценочные средства промежуточной аттестации.

В фонде оценочных средств содержится следующая информация:

- соответствие компетенций планируемым результатам обучения по дисциплине (модулю);
- критерии оценивания сформированности компетенций;
- механизм формирования оценки по дисциплине (модулю);
- описание порядка применения и процедуры оценивания для каждого оценочного средства;
- критерии оценивания для каждого оценочного средства;
- содержание оценочных средств, включая требования, предъявляемые к действиям обучающихся, демонстрируемым результатам, задания различных типов.

Фонд оценочных средств по дисциплине находится в Приложении 1 к программе дисциплины (модулю).

7. Перечень литературы, необходимой для освоения дисциплины (модуля)

Освоение дисциплины (модуля) предполагает изучение основной и дополнительной учебной литературы. Литература может быть доступна обучающимся в одном из двух вариантов (либо в обоих из них):

- в электронном виде - через электронные библиотечные системы на основании заключенных КФУ договоров с правообладателями;

- в печатном виде - в Научной библиотеке Елабужского института КФУ. Обучающиеся получают учебную литературу на абонементе по читательским билетам в соответствии с правилами пользования Научной библиотекой.

Электронные издания доступны дистанционно из любой точки при введении обучающимся своего логина и пароля от личного кабинета в системе "Электронный университет". При использовании печатных изданий библиотечный фонд должен быть укомплектован ими из расчета не менее 0,25 экземпляра на каждого обучающегося из числа лиц, одновременно осваивающих данную дисциплину.

Перечень основной и дополнительной учебной литературы, необходимой для освоения дисциплины (модуля), находится в Приложении 2 к рабочей программе дисциплины. Он подлежит обновлению при изменении условий договоров КФУ с правообладателями электронных изданий и при изменении комплектования фондов Научной библиотеки Елабужского института КФУ.

8. Перечень ресурсов информационно-телекоммуникационной сети "Интернет", необходимых для освоения дисциплины (модуля)

Камаева Р.Б. Татар теленә өйрәтүдә заманча педагогик технологияләр - http://magarif-uku.ru/teachers-room/tatar-telene-ojjretude-zamancha-pedago/

Основы орфографии и пунктуации татарского литературного языка - http://www.tugan-tel.com/tatar-referat/id-3.html

Татарча сүзлекләр - https://tt.wikipedia.org/

Введение в языкознание - https://lib.vsu.by/xmlui/handle/123456789/2481

Татарский язык - http://efremova.slovaronline.com

9. Методические указания для обучающихся по освоению дисциплины (модуля)

Вид работ	Методические рекомендации
лекции	Лекция является главным звеном дидактического цикла обучения. Ее цель - формирование ориентировочной основы для последующего усвоения студентами учебного материала. На лекциях студентам необходимо осмысленно воспринимать материал, делать краткие записи, задавать вопросы в случае непонимания отдельных положения, т.е. работать в интерактивном режиме с лектором.
практические занятия	Для подготовки к практическим занятиям необходимо рассмотреть контрольные вопросы и разобрать задания, обратиться к рекомендуемой учебной литературе; необходимо стремиться не к заучиванию материала лекции или учебника, а к его осмыслению, попытке связать изучаемый материал со знаниями из области литературоведения и лингвистики, истории языка и литературы и др.
самостоя-тельная работа	Самостоятельная работа студентов по курсу направлена на закрепление и углубление знаний, полученных на лекционных и семинарских занятиях, а также на развитие у студентов творческих навыков, инициативы, умения организовывать свое время. При выполнении плана самостоятельной работы студенту необходимо не только прочитать теоретический материал в учебниках и учебных пособиях, указанных в библиографических списках, но и планомерно развивать оперативную память, совершенствовать умения работать со справочными материалами, включая электронные источники.
экзамен	Экзамен нацелен на комплексную проверку освоения дисциплины. Обучающийся получает вопрос (вопросы) либо задание (задания) и время на подготовку. Экзамен проводится в устной, письменной или компьютерной форме. Оценивается владение материалом, его системное освоение, способность применять нужные знания, навыки и умения при анализе проблемных ситуаций и решении практических заданий.
зачет	При подготовке к зачету необходимо рассмотреть контрольные вопросы и разобрать задания, обратиться к рекомендуемой учебной литературе, необходимо осмысленно воспринимать материал, делать краткие записи, необходимо стремиться не к заучиванию материала лекции или учебника, а к его осмыслению, попытке связать изучаемый материал со знаниями из области

Вид работ	Методические рекомендации
	литературоведения и лингвистики, истории языка и литературы и др.

10. Перечень информационных технологий, используемых при осуществлении образовательного процесса по дисциплине (модулю), включая перечень программного обеспечения и информационных справочных систем (при необходимости)

Перечень информационных технологий, используемых при осуществлении образовательного процесса по дисциплине (модулю), включая перечень программного обеспечения и информационных справочных систем, представлен в Приложении 3 к рабочей программе дисциплины (модуля).

11. Описание материально-технической базы, необходимой для осуществления образовательного процесса по дисциплине (модулю)

Учебная аудитория для проведения занятий лекционного типа, занятий семинарского типа, групповых и индивидуальных консультаций, текущего контроля и промежуточной аттестации.

Комплект мебели (посадочных мест) 56 шт. Комплект мебели (посадочных мест) для преподавателя 1 шт. Проектор Epson EB-1915 1 шт. Доска настенная меловая 1 шт. Трибуна 1 шт. Экран мультимейдийный 1 шт. Плакаты 12 шт. Ноутбук ICL Pi155 1 шт. Веб-камера 1 шт. Выход в Интернет, внутривузовская компьютерная сеть, доступ в электронную информационно-образовательную среду. Набор учебно-наглядных пособий: комплект презентаций в электронном формате по преподаваемой дисциплине 3-5 шт.

423600, Республика Татарстан, г. Елабуга, ул. Казанская, д.89, ауд. 67

Учебная аудитория для проведения занятий лекционного типа, занятий семинарского типа, групповых и индивидуальных консультаций, текущего контроля и промежуточной аттестации

Комплект мебели (посадочных мест) 62 шт. Комплект мебели (посадочных мест) для преподавателя 1 шт. Интерактивная трибуна intel core i3 1 шт. Монитор LG,22d 1 шт. Проектор Panasonic VX400 1 шт. Колонки 20w 6 шт. Усилитель 3000w, микшер Xenyx1202, микрофоны. Экран мультимедийный 1 шт. Меловая доска настенная 1 шт. Портреты 10 шт. Картины 20 шт. Веб-камера 1 шт. Выход в Интернет, внутривузовская компьютерная сеть, доступ в электронную информационно-образовательную среду. Набор учебно-наглядных пособий: комплект презентаций в электронном формате по преподаваемой дисциплине 3-5 шт.

423600, Республика Татарстан, г. Елабуга, ул. Казанская, д.89, ауд. 84

Учебная аудитория для проведения занятий лекционного типа, занятий семинарского типа, групповых и индивидуальных консультаций, текущего контроля и промежуточной аттестации

Комплект мебели (посадочных мест) 36 шт. Комплект мебели (посадочных мест) для преподавателя 1 шт. Интерактивная трибуна Panasonic VX400 1 шт. Монитор LG,22d 1 шт. Проектор Panasonic VX400 1 шт. Колонки 20w 6 шт. Усилитель 3000w, микшер Xenyx1202, микрофоны . Экран мультимедийный 1 шт. Меловая доска настенная 1 шт. Стенды настенные 6 шт. Веб-камера 1 шт. Выход в Интернет, внутривузовская компьютерная сеть, доступ в электронную информационно-образовательную среду. Набор учебно-наглядных пособий: комплект презентаций в электронном формате по преподаваемой дисциплине 3-5 шт.

423600, Республика Татарстан, г. Елабуга, ул. Казанская, д.89, ауд. 88

12. Средства адаптации преподавания дисциплины к потребностям обучающихся инвалидов и лиц с ограниченными возможностями здоровья

При необходимости в образовательном процессе применяются следующие методы и технологии, облегчающие восприятие информации обучающимися инвалидами и лицами с ограниченными возможностями здоровья:

- создание текстовой версии любого нетекстового контента для его возможного преобразования в альтернативные формы, удобные для различных пользователей;

- создание контента, который можно представить в различных видах без потери данных или структуры, предусмотреть возможность масштабирования текста и изображений без потери качества, предусмотреть доступность управления контентом с клавиатуры;

- создание возможностей для обучающихся воспринимать одну и ту же информацию из разных источников - например, так, чтобы лица с нарушениями слуха получали информацию визуально, с нарушениями зрения - аудиально;

- применение программных средств, обеспечивающих возможность освоения навыков и умений, формируемых дисциплиной, за счёт альтернативных способов, в том числе виртуальных лабораторий и симуляционных технологий;

- применение дистанционных образовательных технологий для передачи информации, организации

различных форм интерактивной контактной работы обучающегося с преподавателем, в том числе вебинаров, которые могут быть использованы для проведения виртуальных лекций с возможностью взаимодействия всех участников дистанционного обучения, проведения семинаров, выступления с докладами и защиты выполненных работ, проведения тренингов, организации коллективной работы;

- применение дистанционных образовательных технологий для организации форм текущего и промежуточного контроля;

- увеличение продолжительности сдачи обучающимся инвалидом или лицом с ограниченными возможностями здоровья форм промежуточной аттестации по отношению к установленной продолжительности их сдачи:

- продолжительности сдачи зачёта или экзамена, проводимого в письменной форме, - не более чем на 90 минут;

- продолжительности подготовки обучающегося к ответу на зачёте или экзамене, проводимом в устной форме, - не более чем на 20 минут;

- продолжительности выступления обучающегося при защите курсовой работы - не более чем на 15 минут.

Программа составлена в соответствии с требованиями ФГОС ВО и учебным планом по направлению 44.03.05 "Педагогическое образование (с двумя профилями подготовки), (Дошкольное образование , родной (татарский) язык и литература,

Приложение 1
к рабочей программе дисциплины (модуля)
Б1.В.08.01.02 Родной язык

МИНИСТЕРСТВО НАУКИ И ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
Федеральное государственное автономное образовательное учреждение высшего образования
"Казанский (Приволжский) федеральный университет"
Елабужский институт (филиал)

Фонд оценочных средств по дисциплине (модулю)
Б1.В.08.01.02 Родной язык

(с двумя профилями подготовки)
Направление подготовки: 44.03.05 Педагогическое образование (с двумя профилями подготовки)
Направленность (профиль) подготовки:, Дошкольное образование , родной (татарский) язык и литература,
Квалификация выпускника: бакалавр
Форма обучения: заочное
Язык обучения: русский
Год начала обучения по образовательной программе: 2026

Содержание

1. Соответствие компетенций планируемым результатам обучения по дисциплине (модулю)
2. Критерии оценивания сформированности компетенций
3. Распределение оценок за формы текущего контроля и промежуточную аттестацию
4. Оценочные средства, порядок их применения и критерии оценивания

4.1. Оценочные средства текущего контроля

4.1.1. Устный опрос
4.1.1.1. Порядок проведения и процедура оценивания
4.1.1.2. Критерии оценивания
4.1.1.3. Содержание оценочного средства

4.1.2. Письменная работа
4.1.2.1. Порядок проведения и процедура оценивания
4.1.2.2. Критерии оценивания
4.1.2.3. Содержание оценочного средства

4.1.3. Реферат
4.1.3.1. Порядок проведения и процедура оценивания
4.1.3.2. Критерии оценивания
4.1.3.3. Содержание оценочного средства

4.1.4. Тестирование
4.1.4.1. Порядок проведения и процедура оценивания
4.1.4.2. Критерии оценивания
4.1.4.3. Содержание оценочного средства

4.2. Оценочные средства промежуточной аттестации

4.2.1. зачет
4.2.1.1. Порядок проведения и процедура оценивания
4.2.1.2. Критерии оценивания
4.2.1.3. Содержание оценочного средства

4.3.1 Экзамен
4.3.1.1. Порядок проведения и процедура оценивания
4.3.1.2. Критерии оценивания
4.3.1.3. Содержание оценочного средства

1. Соответствие компетенций планируемым результатам обучения по дисциплине (модулю)

Код и наименование компетенции	Проверяемые результаты обучения дляданной дисциплины	Оценочные средства текущего контроля и промежуточной аттестации
УК - 5 Способен воспринимать межкультурное разнообразие общества в социально-историческом, этическом и философском контекстах	УК-5.1. Знать основные категории философии, законы исторического развития общества, основы этики и межкультурного взаимодействия в обществе УК-5.2. Уметь анализировать особенности межкультурного разнообразия общества в социально-историческом, этическом и философском контекстах УК-5.3. Владеть навыками восприятия межкультурного разнообразия общества в социально-историческом, этическом и философском контекстах	**Устный опрос по темам:** 1 семестр Тема 1. Тел гыйлеменең аерым тармагы буларак фонетика.Татар теленең авазлар системасы. Тема 2. Татар телендә аваз үзгәрешләре. Тема 3. Хәзерге татар әдәби теле просодикасы. Тема 4. Татар орфографиясе һәм орфоэпиясе. Тема 5. Лексикология. Аның тармаклары.Семасиология. Сүзнең лексик мәгънәсе. **2 семестр** Тема 6. Сүзнең күчерелмә мәгънәсе, аның төрләре. Синонимия, антонимия, омонимия. Тема 8. Татар теленең сүзлек составы. Этимология. Фразеология. Тема 10. Ономастика. Лексикография. 3 семестр Тема 11. "Сүзьясалышы" фәне. Аның өйрәнү объекты, бурычлары. Морфемалар. Морфемика һәм аның тел белемендәге тоткан урыны. Тема 12. Татар телендә сүз ясалу ысуллары.Төрле сүз төркемнәренең ясалышы. Тема 13. Татар телендә сүз ясалу структурасы. 4 семестр Тема 14. Морфология. Татар телендә сүз төркемнәре. Сүзләрне төркемләү мәсъәләсе. Тема 15. Мөстәкыйль сүз төркемнәре. Тема 16. Исемләшү. Исемнән башка сүз төркемнәренең килеш һәм тартым белән төрләнеше. 5 семестр Тема 17. Модаль мәгънәләрне белдерә торган фигыль формалары. Затланышлы хэм затланышсыз фигыль формалары. Тема 18. Аваз ияртемнәре. Модаль сүз төркемнәре. Хәбәрлек сүзләр. Тема 19. Бәйләгеч сүз төркемнәре. ***Тестирование*** **по темам:** 1 семестр Тема 1. Тел гыйлеменең аерым тармагы буларак фонетика.Татар теленең

		авазлар системасы. Тема 2. Татар телендә аваз үзгәрешләре. Тема 3. Хәзерге татар әдәби теле просодикасы. Тема 4. Татар орфографиясе һәм орфоэпиясе. Тема 5. Лексикология. Аның тармаклары.Семасиология. Сүзнең лексик мәгънәсе. **2 семестр** Тема 6. Сүзнең күчерелмә мәгънәсе, аның төрләре. Синонимия, антонимия, омонимия. Тема 8. Татар теленең сүзлек составы. Этимология. Фразеология. Тема 10. Ономастика. Лексикография. 3 семестр Тема 11. "Сүзьясалышы" фәне. Аның өйрәнү объекты, бурычлары. Морфемалар. Морфемика һәм аның тел белемендәге тоткан урыны. Тема 12. Татар телендә сүз ясалу ысуллары.Төрле сүз төркемнәренең ясалышы. Тема 13. Татар телендә сүз ясалу структурасы. 4 семестр Тема 14. Морфология. Татар телендә сүз төркемнәре. Сүзләрне төркемләү мәсъәләсе. Тема 15. Мөстәкыйль сүз төркемнәре. Тема 16. Исемләшү. Исемнән башка сүз төркемнәренең килеш һәм тартым белән төрләнеше. 5 семестр Тема 17. Модаль мәгънәләрне белдерә торган фигыль формалары. Затланышлы хэм затланышсыз фигыль формалары. Тема 18. Аваз ияртемнәре. Модаль сүз төркемнәре. Хәбәрлек сүзләр. Тема 19. Бәйләгеч сүз төркемнәре. 6 семестр Тема 20. Синтаксиска караган гомуми мәсьәләләр. Җөмләдә сүзләр бәйләнеше. Сүзтезмә. Тема 21. Җөмләнең кисәкләргә традицион бүленеше. Җөмләнең иярчен кисәкләре. Җөмләнең модаль кисәкләре. Гади җөмлә төрләре. Тема 22. Җөмләнең синтагмаларга бүленеше. Аерымланган иярчен кисәкләр. Җөмләдә сүз тәртибе.Өстәлмәләр. 7 семестр Тема 23. Кушма җөмлә.Тезмә кушма җөмлә. Иярченле кушмв җөмләләр. Тема 24. Иярчен җөмләләрне мәгънә ягыннан төркемләү.

		Тема 25. Катлаулы кушма җөмлә. Текст синтаксисы. **Промежуточная аттестация:** *Зачет/ экзамен* ***Реферат*** **по темам:** 1 семестр Тема 1. Тел гыйлеменең аерым тармагы буларак фонетика.Татар теленең авазлар системасы. Тема 2. Татар телендә аваз үзгәрешләре. Тема 3. Хәзерге татар әдәби теле просодикасы. Тема 4. Татар орфографиясе һәм орфоэпиясе. Тема 5. Лексикология. Аның тармаклары.Семасиология. Сүзнең лексик мәгънәсе. **2 семестр** Тема 6. Сүзнең күчерелмә мәгънәсе, аның төрләре. Синонимия, антонимия, омонимия. Тема 8. Татар теленең сүзлек составы. Этимология. Фразеология. Тема 10. Ономастика. Лексикография. 3 семестр Тема 11. "Сүзьясалышы" фәне. Аның өйрәнү объекты, бурычлары. Морфемалар. Морфемика һәм аның тел белемендәге тоткан урыны. Тема 12. Татар телендә сүз ясалу ысуллары.Төрле сүз төркемнәренең ясалышы. Тема 13. Татар телендә сүз ясалу структурасы. 4 семестр Тема 14. Морфология. Татар телендә сүз төркемнәре. Сүзләрне төркемләү мәсъәләсе. Тема 15. Мөстәкыйль сүз төркемнәре. Тема 16. Исемләшү. Исемнән башка сүз төркемнәренең килеш һәм тартым белән төрләнеше. 5 семестр Тема 17. Модаль мәгънәләрне белдерә торган фигыль формалары. Затланышлы хэм затланышсыз фигыль формалары. Тема 18. Аваз ияртемнәре. Модаль сүз төркемнәре. Хәбәрлек сүзләр. Тема 19. Бәйләгеч сүз төркемнәре. ***Тестирование*** **по темам:** 1 семестр Тема 1. Тел гыйлеменең аерым тармагы буларак фонетика.Татар теленең авазлар системасы. Тема 2. Татар телендә аваз

		үзгәрешләре. Тема 3. Хәзерге татар әдәби теле просодикасы. Тема 4. Татар орфографиясе һәм орфоэпиясе. Тема 5. Лексикология. Аның тармаклары.Семасиология. Сүзнең лексик мәгънәсе. **2 семестр** Тема 6. Сүзнең күчерелмә мәгънәсе, аның төрләре. Синонимия, антонимия, омонимия. Тема 8. Татар теленең сүзлек составы. Этимология. Фразеология. Тема 10. Ономастика. Лексикография. 3 семестр Тема 11. "Сүзьясалышы" фәне. Аның өйрәнү объекты, бурычлары. Морфемалар. Морфемика һәм аның тел белемендәге тоткан урыны. Тема 12. Татар телендә сүз ясалу ысуллары.Төрле сүз төркемнәренең ясалышы. Тема 13. Татар телендә сүз ясалу структурасы. 4 семестр Тема 14. Морфология. Татар телендә сүз төркемнәре. Сүзләрне төркемләү мәсъәләсе. Тема 15. Мөстәкыйль сүз төркемнәре. Тема 16. Исемләшү. Исемнән башка сүз төркемнәренең килеш һәм тартым белән төрләнеше. 5 семестр Тема 17. Модаль мәгънәләрне белдерә торган фигыль формалары. Затланышлы хэм затланышсыз фигыль формалары. Тема 18. Аваз ияртемнәре. Модаль сүз төркемнәре. Хәбәрлек сүзләр. Тема 19. Бәйләгеч сүз төркемнәре. 6 семестр Тема 20. Синтаксиска караган гомуми мәсьәләләр. Җөмләдә сүзләр бәйләнеше. Сүзтезмә. Тема 21. Җөмләнең кисәкләргә традицион бүленеше. Җөмләнең иярчен кисәкләре. Җөмләнең модаль кисәкләре. Гади җөмлә төрләре. Тема 22. Җөмләнең синтагмаларга бүленеше. Аерымланган иярчен кисәкләр. Җөмләдә сүз тәртибе.Өстәлмәләр. 7 семестр Тема 23. Кушма җөмлә.Тезмә кушма җөмлә. Иярченле кушмв җөмләләр. Тема 24. Иярчен җөмләләрне мәгънә ягыннан төркемләү. Тема 25. Катлаулы кушма җөмлә. Текст синтаксисы.

		Промежуточная аттестация: *Зачет/ экзамен* ***Тестирование*** **по темам:** 1 семестр Тема 1. Тел гыйлеменең аерым тармагы буларак фонетика.Татар теленең авазлар системасы. Тема 2. Татар телендә аваз үзгәрешләре. Тема 3. Хәзерге татар әдәби теле просодикасы. Тема 4. Татар орфографиясе һәм орфоэпиясе. Тема 5. Лексикология. Аның тармаклары.Семасиология. Сүзнең лексик мәгънәсе. **2 семестр** Тема 6. Сүзнең күчерелмә мәгънәсе, аның төрләре. Синонимия, антонимия, омонимия. Тема 8. Татар теленең сүзлек составы. Этимология. Фразеология. Тема 10. Ономастика. Лексикография. 3 семестр Тема 11. "Сүзьясалышы" фәне. Аның өйрәнү объекты, бурычлары. Морфемалар. Морфемика һәм аның тел белемендәге тоткан урыны. Тема 12. Татар телендә сүз ясалу ысуллары.Төрле сүз төркемнәренең ясалышы. Тема 13. Татар телендә сүз ясалу структурасы. 4 семестр Тема 14. Морфология. Татар телендә сүз төркемнәре. Сүзләрне төркемләү мәсьәләсе. Тема 15. Мөстәкыйль сүз төркемнәре. Тема 16. Исемләшү. Исемнән башка сүз төркемнәренең килеш һәм тартым белән төрләнеше. 5 семестр Тема 17. Модаль мәгънәләрне белдерә торган фигыль формалары. Затланышлы хэм затланышсыз фигыль формалары. Тема 18. Аваз ияртемнәре. Модаль сүз төркемнәре. Хәбәрлек сүзләр. Тема 19. Бәйләгеч сүз төркемнәре. ***Тестирование*** **по темам:** 1 семестр Тема 1. Тел гыйлеменең аерым тармагы буларак фонетика.Татар теленең авазлар системасы. Тема 2. Татар телендә аваз үзгәрешләре. Тема 3. Хәзерге татар әдәби теле

		просодикасы. Тема 4. Татар орфографиясе һәм орфоэпиясе. Тема 5. Лексикология. Аның тармаклары.Семасиология. Сүзнең лексик мәгънәсе. **2 семестр** Тема 6. Сүзнең күчерелмә мәгънәсе, аның төрләре. Синонимия, антонимия, омонимия. Тема 8. Татар теленең сүзлек составы. Этимология. Фразеология. Тема 10. Ономастика. Лексикография. 3 семестр Тема 11. "Сүзьясалышы" фәне. Аның өйрәнү объекты, бурычлары. Морфемалар. Морфемика һәм аның тел белемендәге тоткан урыны. Тема 12. Татар телендә сүз ясалу ысуллары.Төрле сүз төркемнәренең ясалышы. Тема 13. Татар телендә сүз ясалу структурасы. 4 семестр Тема 14. Морфология. Татар телендә сүз төркемнәре. Сүзләрне төркемләү мәсъәләсе. Тема 15. Мөстәкыйль сүз төркемнәре. Тема 16. Исемләшү. Исемнән башка сүз төркемнәренең килеш һәм тартым белән төрләнеше. 5 семестр Тема 17. Модаль мәгънәләрне белдерә торган фигыль формалары. Затланышлы хэм затланышсыз фигыль формалары. Тема 18. Аваз ияртемнәре. Модаль сүз төркемнәре. Хәбәрлек сүзләр. Тема 19. Бәйләгеч сүз төркемнәре. 6 семестр Тема 20. Синтаксиска караган гомуми мәсьәләләр. Җөмләдә сүзләр бәйләнеше. Сүзтезмә. Тема 21. Җөмләнең кисәкләргә традицион бүленеше. Җөмләнең иярчен кисәкләре. Җөмләнең модаль кисәкләре. Гади җөмлә төрләре. Тема 22. Җөмләнең синтагмаларга бүленеше. Аерымланган иярчен кисәкләр. Җөмләдә сүз тәртибе.Өстәлмәләр. 7 семестр Тема 23. Кушма җөмлә.Тезмә кушма җөмлә. Иярченле кушмв җөмләләр. Тема 24. Иярчен җөмләләрне мәгънә ягыннан төркемләү. Тема 25. Катлаулы кушма җөмлә. Текст синтаксисы. **Промежуточная аттестация:** *Зачет/ экзамен*

ОПК-8. Способен осуществлять педагогическую деятельность на основе специальных научных знаний	ОПК-8.1 Знать способы применения специальных научных знаний при осуществлении педагогической деятельности ОПК-8.2 Уметь осуществлять педагогическую деятельность на основе специальных научных знаний ОПК-8.3 Владеть способностью осуществлять педагогическую деятельность на основе специальных научных знаний	**Устный опрос по темам:** 1 семестр Тема 1. Тел гыйлеменең аерым тармагы буларак фонетика.Татар теленең авазлар системасы. Тема 2. Татар телендә аваз үзгәрешләре. Тема 3. Хәзерге татар әдәби теле просодикасы. Тема 4. Татар орфографиясе һәм орфоэпиясе. Тема 5. Лексикология. Аның тармаклары.Семасиология. Сүзнең лексик мәгънәсе. **2 семестр** Тема 6. Сүзнең күчерелмә мәгънәсе, аның төрләре. Синонимия, антонимия, омонимия. Тема 8. Татар теленең сүзлек составы. Этимология. Фразеология. Тема 10. Ономастика. Лексикография. 3 семестр Тема 11. "Сүзьясалышы" фәне. Аның өйрәнү объекты, бурычлары. Морфемалар. Морфемика һәм аның тел белемендәге тоткан урыны. Тема 12. Татар телендә сүз ясалу ысуллары.Төрле сүз төркемнәренең ясалышы. Тема 13. Татар телендә сүз ясалу структурасы. 4 семестр Тема 14. Морфология. Татар телендә сүз төркемнәре. Сүзләрне төркемләү мәсъәләсе. Тема 15. Мөстәкыйль сүз төркемнәре. Тема 16. Исемләшү. Исемнән башка сүз төркемнәренең килеш һәм тартым белән төрләнеше. 5 семестр Тема 17. Модаль мәгънәләрне белдерә торган фигыль формалары. Затланышлы хэм затланышсыз фигыль формалары. Тема 18. Аваз ияртемнәре. Модаль сүз төркемнәре. Хәбәрлек сүзләр. Тема 19. Бәйләгеч сүз төркемнәре. ***Тестирование*** **по темам:** 1 семестр Тема 1. Тел гыйлеменең аерым тармагы буларак фонетика.Татар теленең авазлар системасы. Тема 2. Татар телендә аваз үзгәрешләре. Тема 3. Хәзерге татар әдәби теле просодикасы. Тема 4. Татар орфографиясе һәм орфоэпиясе.

		Тема 5. Лексикология. Аның тармаклары.Семасиология. Сүзнең лексик мәгънәсе. **2 семестр** Тема 6. Сүзнең күчерелмә мәгънәсе, аның төрләре. Синонимия, антонимия, омонимия. Тема 8. Татар теленең сүзлек составы. Этимология. Фразеология. Тема 10. Ономастика. Лексикография. 3 семестр Тема 11. "Сүзьясалышы" фәне. Аның өйрәнү объекты, бурычлары. Морфемалар. Морфемика һәм аның тел белемендәге тоткан урыны. Тема 12. Татар телендә сүз ясалу ысуллары.Төрле сүз төркемнәренең ясалышы. Тема 13. Татар телендә сүз ясалу структурасы. 4 семестр Тема 14. Морфология. Татар телендә сүз төркемнәре. Сүзләрне төркемләү мәсъәләсе. Тема 15. Мөстәкыйль сүз төркемнәре. Тема 16. Исемләшү. Исемнән башка сүз төркемнәренең килеш һәм тартым белән төрләнеше. 5 семестр Тема 17. Модаль мәгънәләрне белдерә торган фигыль формалары. Затланышлы хэм затланышсыз фигыль формалары. Тема 18. Аваз ияртемнәре. Модаль сүз төркемнәре. Хәбәрлек сүзләр. Тема 19. Бәйләгеч сүз төркемнәре. 6 семестр Тема 20. Синтаксиска караган гомуми мәсьәләләр. Җөмләдә сүзләр бәйләнеше. Сүзтезмә. Тема 21. Җөмләнең кисәкләргә традицион бүленеше. Җөмләнең иярчен кисәкләре. Җөмләнең модаль кисәкләре. Гади җөмлә төрләре. Тема 22. Җөмләнең синтагмаларга бүленеше. Аерымланган иярчен кисәкләр. Җөмләдә сүз тәртибе.Өстәлмәләр. 7 семестр Тема 23. Кушма җөмлә.Тезмә кушма җөмлә. Иярченле кушмв җөмләләр. Тема 24. Иярчен җөмләләрне мәгънә ягыннан төркемләү. Тема 25. Катлаулы кушма җөмлә. Текст синтаксисы. **Промежуточная аттестация:** *Зачет/ экзамен* ***Реферат* по темам:** 1 семестр

		Тема 1. Тел гыйлеменең аерым тармагы буларак фонетика.Татар теленең авазлар системасы. Тема 2. Татар телендә аваз үзгәрешләре. Тема 3. Хәзерге татар әдәби теле просодикасы. Тема 4. Татар орфографиясе һәм орфоэпиясе. Тема 5. Лексикология. Аның тармаклары.Семасиология. Сүзнең лексик мәгънәсе. **2 семестр** Тема 6. Сүзнең күчерелмә мәгънәсе, аның төрләре. Синонимия, антонимия, омонимия. Тема 8. Татар теленең сүзлек составы. Этимология. Фразеология. Тема 10. Ономастика. Лексикография. 3 семестр Тема 11. "Сүзьясалышы" фәне. Аның өйрәнү объекты, бурычлары. Морфемалар. Морфемика һәм аның тел белемендәге тоткан урыны. Тема 12. Татар телендә сүз ясалу ысуллары.Төрле сүз төркемнәренең ясалышы. Тема 13. Татар телендә сүз ясалу структурасы. 4 семестр Тема 14. Морфология. Татар телендә сүз төркемнәре. Сүзләрне төркемләү мәсьәләсе. Тема 15. Мөстәкыйль сүз төркемнәре. Тема 16. Исемләшү. Исемнән башка сүз төркемнәренең килеш һәм тартым белән төрләнеше. 5 семестр Тема 17. Модаль мәгънәләрне белдерә торган фигыль формалары. Затланышлы хэм затланышсыз фигыль формалары. Тема 18. Аваз ияртемнәре. Модаль сүз төркемнәре. Хәбәрлек сүзләр. Тема 19. Бәйләгеч сүз төркемнәре. ***Тестирование*** **по темам:** 1 семестр Тема 1. Тел гыйлеменең аерым тармагы буларак фонетика.Татар теленең авазлар системасы. Тема 2. Татар телендә аваз үзгәрешләре. Тема 3. Хәзерге татар әдәби теле просодикасы. Тема 4. Татар орфографиясе һәм орфоэпиясе. Тема 5. Лексикология. Аның тармаклары.Семасиология. Сүзнең

		лексик мәгънәсе. **2 семестр** Тема 6. Сүзнең күчерелмә мәгънәсе, аның төрләре. Синонимия, антонимия, омонимия. Тема 8. Татар теленең сүзлек составы. Этимология. Фразеология. Тема 10. Ономастика. Лексикография. 3 семестр Тема 11. "Сүзьясалышы" фәне. Аның өйрәнү объекты, бурычлары. Морфемалар. Морфемика һәм аның тел белемендәге тоткан урыны. Тема 12. Татар телендә сүз ясалу ысуллары.Төрле сүз төркемнәренең ясалышы. Тема 13. Татар телендә сүз ясалу структурасы. 4 семестр Тема 14. Морфология. Татар телендә сүз төркемнәре. Сүзләрне төркемләү мәсъәләсе. Тема 15. Мөстәкыйль сүз төркемнәре. Тема 16. Исемләшү. Исемнән башка сүз төркемнәренең килеш һәм тартым белән төрләнеше. 5 семестр Тема 17. Модаль мәгънәләрне белдерә торган фигыль формалары. Затланышлы хэм затланышсыз фигыль формалары. Тема 18. Аваз ияртемнәре. Модаль сүз төркемнәре. Хәбәрлек сүзләр. Тема 19. Бәйләгеч сүз төркемнәре. 6 семестр Тема 20. Синтаксиска караган гомуми мәсьәләләр. Җөмләдә сүзләр бәйләнеше. Сүзтезмә. Тема 21. Җөмләнең кисәкләргә традицион бүленеше. Җөмләнең иярчен кисәкләре. Җөмләнең модаль кисәкләре. Гади җөмлә төрләре. Тема 22. Җөмләнең синтагмаларга бүленеше. Аерымланган иярчен кисәкләр. Җөмләдә сүз тәртибе.Өстәлмәләр. 7 семестр Тема 23. Кушма җөмлә.Тезмә кушма җөмлә. Иярченле кушмв җөмләләр. Тема 24. Иярчен җөмләләрне мәгънә ягыннан төркемләү. Тема 25. Катлаулы кушма җөмлә. Текст синтаксисы. **Промежуточная аттестация:** *Зачет/ экзамен* ***Тестирование*** **по темам:** 1 семестр Тема 1. Тел гыйлеменең аерым тармагы буларак фонетика.Татар теленең

		авазлар системасы. Тема 2. Татар телендә аваз үзгәрешләре. Тема 3. Хәзерге татар әдәби теле просодикасы. Тема 4. Татар орфографиясе һәм орфоэпиясе. Тема 5. Лексикология. Аның тармаклары.Семасиология. Сүзнең лексик мәгънәсе. **2 семестр** Тема 6. Сүзнең күчерелмә мәгънәсе, аның төрләре. Синонимия, антонимия, омонимия. Тема 8. Татар теленең сүзлек составы. Этимология. Фразеология. Тема 10. Ономастика. Лексикография. 3 семестр Тема 11. "Сүзьясалышы" фәне. Аның өйрәнү объекты, бурычлары. Морфемалар. Морфемика һәм аның тел белемендәге тоткан урыны. Тема 12. Татар телендә сүз ясалу ысуллары.Төрле сүз төркемнәренең ясалышы. Тема 13. Татар телендә сүз ясалу структурасы. 4 семестр Тема 14. Морфология. Татар телендә сүз төркемнәре. Сүзләрне төркемләү мәсъәләсе. Тема 15. Мөстәкыйль сүз төркемнәре. Тема 16. Исемләшү. Исемнән башка сүз төркемнәренең килеш һәм тартым белән төрләнеше. 5 семестр Тема 17. Модаль мәгънәләрне белдерә торган фигыль формалары. Затланышлы хэм затланышсыз фигыль формалары. Тема 18. Аваз ияртемнәре. Модаль сүз төркемнәре. Хәбәрлек сүзләр. Тема 19. Бәйләгеч сүз төркемнәре. ***Тестирование*** **по темам:** 1 семестр Тема 1. Тел гыйлеменең аерым тармагы буларак фонетика.Татар теленең авазлар системасы. Тема 2. Татар телендә аваз үзгәрешләре. Тема 3. Хәзерге татар әдәби теле просодикасы. Тема 4. Татар орфографиясе һәм орфоэпиясе. Тема 5. Лексикология. Аның тармаклары.Семасиология. Сүзнең лексик мәгънәсе. **2 семестр** Тема 6. Сүзнең күчерелмә мәгънәсе,

		аның төрләре. Синонимия, антонимия, омонимия. Тема 8. Татар теленең сүзлек составы. Этимология. Фразеология. Тема 10. Ономастика. Лексикография. 3 семестр Тема 11. "Сүзьясалышы" фәне. Аның өйрәнү объекты, бурычлары. Морфемалар. Морфемика һәм аның тел белемендәге тоткан урыны. Тема 12. Татар телендә сүз ясалу ысуллары.Төрле сүз төркемнәренең ясалышы. Тема 13. Татар телендә сүз ясалу структурасы. 4 семестр Тема 14. Морфология. Татар телендә сүз төркемнәре. Сүзләрне төркемләү мәсъәләсе. Тема 15. Мөстәкыйль сүз төркемнәре. Тема 16. Исемләшү. Исемнән башка сүз төркемнәренең килеш һәм тартым белән төрләнеше. 5 семестр Тема 17. Модаль мәгънәләрне белдерә торган фигыль формалары. Затланышлы хэм затланышсыз фигыль формалары. Тема 18. Аваз ияртемнәре. Модаль сүз төркемнәре. Хәбәрлек сүзләр. Тема 19. Бәйләгеч сүз төркемнәре. 6 семестр Тема 20. Синтаксиска караган гомуми мәсьәләләр. Җөмләдә сүзләр бәйләнеше. Сүзтезмә. Тема 21. Җөмләнең кисәкләргә традицион бүленеше. Җөмләнең иярчен кисәкләре. Җөмләнең модаль кисәкләре. Гади җөмлә төрләре. Тема 22. Җөмләнең синтагмаларга бүленеше. Аерымланган иярчен кисәкләр. Җөмләдә сүз тәртибе.Өстәлмәләр. 7 семестр Тема 23. Кушма җөмлә.Тезмә кушма җөмлә. Иярченле кушмв җөмләләр. Тема 24. Иярчен җөмләләрне мәгънә ягыннан төркемләү. Тема 25. Катлаулы кушма җөмлә. Текст синтаксисы. **Промежуточная аттестация:** *Зачет/ экзамен*

2. Критерии оценивания сформированности компетенций.

Компе	**Зачтено**	**Не зачтено**

тенция	**Высокий уровень (отлично)**	**Средний уровень (хорошо)**	**Низкий уровень (удовлетворительно)**	**Ниже порогового уровня (неудовлетворительно)**
УК-5.1.	Знает основные категории философии, законы исторического развития общества, основы этики и межкультурного взаимодействия в обществе	Знает законы исторического развития общества	Знает основные категории философии, законы исторического развития общества, основы межкультурного взаимодействия	Не ззнает основные категории философии, законы исторического развития общества, основы этики и межкультурного взаимодействия в обществе
УК5.2.	Умеет анализировать особенности межкультурного разнообразия общества в социально-историческом, этическом и философском контекстах	Умеет только анализировать особенности межкультурного разнообразия общества в историческом контексте	Частично умеет анализировать особенности межкультурного разнообразия общества в историческом и философском контекстах	Не умеет анализировать особенности межкультурного разнообразия общества в историческом и философском контекстах
УК5.3	Владеет навыками восприятия межкультурного разнообразия общества в социально-историческом, этическом и философском контекстах	Владеет навыками восприятия межкультурного разнообразия общества в историческом контексте	Частино владеет навыками восприятия межкультурного разнообразия общества в историческом и философском контекстах	Не владеет навыками восприятия межкультурного разнообразия общества в социально-историческом, этическом и философском контекстах
ОПК 8.1	Знает способы применения специальных научных знаний при осуществлении педагогической деятельности	Частично делает ошибки в применениях специальных научных знаний, при осуществлении педагогической деятельности	Знает способы эффективного применения специальных научных знаний при осуществлении педагогической деятельности, но делает грубые ошибки	Зне знает способы эффективного применения специальных научных знаний при осуществлении педагогической деятельности с учетом особенностей образовательной среды
ОПК-8.2	Умеет осуществлять педагогическую деятельность на основе специальных научных знаний	Частично умеет осуществлять педагогическую деятельность по заданному алгоритму на основе специальных научных знаний	Умеет, но с ошибками осуществляет эффективную педагогическую деятельность на основе специальных научных знаний	Уметь осуществлять эффективную педагогическую деятельность на основе специальных научных знаний с учетом особенностей образовательной среды

ОПК – 8.3	Владеет способностью осуществлять педагогическую деятельность на основе специальных научных знаний	Владеет способностью осуществлять педагогическую деятельность по заданному алгоритму на основе специальных научных знаний, но делает ошибки	Владеет способностью осуществлять эффективную педагогическую деятельность на основе специальных научных знаний, делает грубые ошибки	Не владеет способностью осуществлять эффективную педагогическую деятельность на основе специальных научных знаний с учетом особенностей образовательной среды

3. Распределение оценок за формы текущего контроля и промежуточную аттестацию.

1,2,3,5,6,7 семестры

Текущий контроль:

Устный опрос по темам

Реферат

Тестирование

Промежуточная аттестация – экзамен

Промежуточная аттестация проводится после завершения изучения дисциплины или ее части в форме, определяемой учебным планом образовательной программы с целью оценить работу обучающегося, степень усвоения теоретических знаний, уровень сформированности компетенций.

Промежуточная аттестация по данной дисциплине проводится в форме устного/письменного ответа обучающегося на теоретический вопрос зачетного билета и анализа диалектного текста.

Соответствие оценок:

отлично

хорошо

удовлетворительно

неудовлетворительно

4 семестр

Текущий контроль:

Устный опрос по темам

Реферат

Тестирование

Промежуточная аттестация – зачет

Промежуточная аттестация проводится после завершения изучения дисциплины или ее части в форме, определяемой учебным планом образовательной программы с целью оценить работу обучающегося, степень усвоения теоретических знаний, уровень сформированности компетенций.

Промежуточная аттестация по данной дисциплине проводится в форме устного/письменного ответа обучающегося на теоретический вопрос зачетного билета и анализа диалектного текста.

Соответствие оценок:

зачтено

не зачтено

4. Оценочные средства, порядок их применения и критерии оценивания

4.1. Оценочные средства текущего контроля

4.1.1. Устный опрос по темам:

1 семестр

Тема 1. Тел гыйлеменең аерым тармагы буларак фонетика.Татар теленең авазлар системасы.

Тема 2. Татар телендә аваз үзгәрешләре.

Тема 3. Хәзерге татар әдәби теле просодикасы

Тема 4. Татар орфоэпиясе һәм орфографиясе.

2 семестр

Тема 5. Лексикология. Аның тармаклары.

Тема 6. Семасиология. Синонимия, антонимия, омонимия.

Тема 7. Татар теленең сүзлек составы. Этимология. Фразеология.

Тема 8. Ономастика. Лексикография.

3 семестр

Тема 9. "Сүзьясалышы" фәне. Аның өйрәнү объекты, бурычлары. Морфемалар. Морфемика һәм аның тел белемендәге тоткан урыны.

Тема 10. Татар телендә сүз ясалу ысуллары.Төрле сүз төркемнәренең ясалышы.

Тема 11. Татар телендә сүз ясалу структурасы.

4 семестр

Тема 12. Морфология. Татар телендә сүз төркемнәре. Сүзләрне төркемләү мәсъәләсе.

Тема 13. Мөстәкыйль сүз төркемнәре.

Тема 14. Исемләшү. Исемнән башка сүз төркемнәренең килеш һәм тартым белән төрләнеше.

5 семестр

Тема 15. Модаль мәгънәләрне белдерә торган фигыль формалары. Затланышлы хәм затланышсыз фигыль формалары.

Тема 16. Аваз ияртемнәре. Модаль сүз төркемнәре. Хәбәрлек сүзләр.

Тема 17. Бәйләгеч сүз төркемнәре.

6семестр

Тема 18. Синтаксиска караган гомуми мәсьәләләр. Җөмләдә сүзләр бәйләнеше. Сүзтезмә.

Тема 19. Җөмләнең кисәкләргә традицион бүленеше. Җөмләнең иярчен кисәкләре. Җөмләнең модаль кисәкләре.

Тема 20. Җөмләнең синтагмаларга бүленеше. Аерымланган иярчен кисәкләр.

Тема 21. Җөмләдә сүз тәртибе. Өстәлмәләр.

7семестр

Тема 23. Иярченле кушма җөмлә. Иярчен җөмләләрне мәгънә ягыннан төркемләү. Ия һәм хәбәр җөмләләр.

Тема 24. Тәмамлык һәм аергыч җөмлә үзенчәлекләре.

Тема 25. Иярчен хәл җөмләләр. Аныклагыч җөмлә. Катлаулы кушма җөмлә.

4.1.1.1. Порядок проведения и процедура оценивания

Устный опрос проводится на практических занятиях. Обучающиеся выступают с докладами, сообщениями, дополнениями, участвуют в дискуссии, отвечают на вопросы преподавателя. Оценивается уровень домашней подготовки по теме, способность системно и логично излагать материал, анализировать, формулировать собственную позицию, отвечать на дополнительные вопросы.

4.1.1.2. Критерии оценивания

Оценка «отлично» ставится, если обучающийся:

В ответе качественно раскрыто содержание темы. Ответ хорошо структурирован. Прекрасно освоен понятийный аппарат. Продемонстрирован высокий уровень понимания материала. Превосходное умение формулировать свои мысли, обсуждать дискуссионные положения.

Оценка «хорошо» ставится, если обучающийся:

Основные вопросы темы раскрыты. Структура ответа в целом адекватна теме. Хорошо освоен понятийный аппарат. Продемонстрирован хороший уровень понимания материала. Хорошее умение формулировать свои мысли, обсуждать дискуссионные положения.

Оценка «удовлетворительно» ставится, если обучающийся:

Тема частично раскрыта. Ответ слабо структурирован. Понятийный аппарат освоен частично. Понимание отдельных положений из материала по теме. Удовлетворительное умение формулировать свои мысли, обсуждать дискуссионные положения.

Оценка «неудовлетворительно» ставится, если обучающийся:

Тема не раскрыта. Понятийный аппарат освоен неудовлетворительно. Понимание материала фрагментарное или отсутствует. Неумение формулировать свои мысли, обсуждать дискуссионные положения.

4.1.1.3. Содержание оценочного средства

1 семестр

1.Фонетика фәне. Фонетиканың төп бүлекләре.
2.Татар теле фонетикасын өйрәнүнең кыскача тарихы.
3.Авазларны өйрәнү юллары.
4.Авазларны акустик яктан өйрәнү.
5.Авазларны биологик аспекттан чыгып өйрәнү.
6.Авазларны иҗтимагый аспекттан чыгып өйрәнү.
7.Авазларны төркемләү.
8.Авазларны төркемләү.Тартык авазлар.
9.Авазларны төркемләү. Сузык авазлар.
10.Сөйләмнең фонетик кисәкләргә бүленеше.
11.Басым һәм аның төрләре.
12.Интонация һәм аның акустик компонентлары.
13.Аваз үзгәрешләре.
14Авазның позицион үзгәрешләре.
15.Авазның комбинатор үзгәрешләре.
16.Тартыклар ассимиляциясе.
17.Сузыклар ассимиляциясе.
18.Диссимиляция.

19.Аккомадация.
20.Транскрипция.Транскрипция билгеләре.
21.Иҗек. Иҗек калыплары
22.Татар халкының язу тарихы.
23.Орфоэпия.
24.Орфографик принциплар.
25.Графика.

2 семестр
1.Лексикологиянең тармакларын атагыз.
2.Семасиология фәне нәрсәне өйрәнә.
3.Сүзнең күчерелмә мәгънәләре нәрсә ул?
4.Омонимнарның нинди төрләре билгеле?
5.Синонимнар төрләрен атагыз.
6.Антонимнар һәм аларның төрләре. Аларның сөйләмдәге һәм матур әдәбияттагы роле.
7.Татар телендә алынмаларның роле нинди?
8.Нәрсә ул диалектизм?
9.Тарихи сүзләр.Архаизмнар.Неологизмнар.
10.Татар теленең ономастикасы. Топонимика, антропонимика.
11.Татар фразеологиясе. Фразеологизмнарның төрләргә бүленешен аңлатыгыз, мисаллар китерегез.
12.Сүзлекләрнең төрләре.

3 семестр
1. "Морфема" һәм "Морф" төшенчәләренең аермалары нидән гыйбарәт?
2. "Сүз" һәм "сүз формасы" төшенчәләрен аңлатып бирегез.
3. "Тамыр" һәм "нигез" төшенчәләренең кайсысы киңрәк?
4. "Тамырлашу" төшенчәсе нәрсәне аңлата?
5. Сүз ясагыч кушымчалар нинди сүз төркемнәре ясыйлар?
6. Сүзбәйләгеч кушымчалар нинди сүз төркемнәренә хас?
7. Форма ясагыч кушымчалар кайсы сүз төркемнәрендә аеруча күп очрый?
8. Форма ясагычлар һәм бәйләгечләр нинди сүз төркемнәренә хас түгел?
9. Нуль морфема нинди сүз төркемнәрендә күзәтелә?
10. Нәрсә ул тамыр?
11. Нәрсә ул кушымча?

4 семестр
1. Морфология фәне. Аның өйрәнү предметы һәм бурычлары.
2. Татар телендә сүзләрне төркемләү принциплары.
3.Татар телендә сүз төркемнәре: мөстәкыйль, ярдәмлек, модаль сүзләр.
4. Сүз төркемнәренең үзара мөнәсәбәте. Сыйфат-рәвеш мөнәсәбәте.
5. Сүз төркемнәре.Аларны өйрәнү дәрәҗәсе.
6. Сүз төркемнәренең өйрәнелү тарихы. Төрле галимнәрнең бу мәсьәләгә карашлары.
7. Мөстәкыйль сүз төркемнәре.
8. Мөстәкыйль сүз төркемнәренә хас үзенчәлекләр. Д.Г. Тумашеваның "Хәзерге әдәби теле морфологиясе" хезмәтендә сүз төркемнәренең бүленеше.
9. Традицион грамматикада мөстәкыйль сүз төркемнәре.
10. Сыйфат. Сыйфатның лексик семантик төркемчәләре.
11. Сыйфатның лексик-грамматик, лексик-семантик төркемчәләре, сыйфат дәрәҗәләре, сыйфатларның ясалышы.
12. Алмашлыкның сөйләмдә әһәмияте нәрсәдә?
13. Алмашлыклар арасында алынма сүзләр бармы? Булса, алар кайсы телдән кабул ителгән?
14. Алмашлык кайсы сүз төркемен алмыштырып килә?
15. Фигыльнең башлангыч формасына мисаллар китерегз. Структур яктан төрләрен атагыз.
16. Татар телендә эшнең үтәлү дәрәҗәсен нинди юллар белән белдереп була. Мисаллар белән аңлатыгыз.
17. Кайсы фигыльнең төркечәсе исемләшә? Мисаллар китерегез.

5 семестр
1. Фигыльнең башлангыч формаларына мисаллар китерегез. Структур яктан төрләрен санагыз.
2. Фигыльнең семантик группаларын санагыз. Мисаллар китерегез.
3. Фигыльне калган сүз төркемнәреннән аның нинди грамматик категориясенә таянып аерып була?
4. Барлык фигыль төркемчәләренә хас булган грамматик категорияләрне атагыз.
5. Фигыльнең лексик-грамматик категорияләрен искә төшерегез. Юнәлеш нәрсә ул?
6. Юнәлешләр системасын аңлатыгыз.
7. Татар телендә эшнең үтәлү дәрәҗәсен өч төрле юл белән белдереп була? Шуларны мисаллар белән аңлатыгыз.
8. Наклонение нәрсә ул? Татар телендәге наклонениеларны санагыз. Ясалышларын аңлатыгыз.
9. Зат-сан категориясе нәрсә ул? Татар телендә зат-сан кушымчаларының ике морфологик төрен атагыз.

10. Хикәя фигыльнең синтетик һәм аналитик заманнарын искә төшерегез. Заманның парадигматик һәм синтагматик мәгънәләрен ничек аңлыйсыз?
11. Теләк фигыльнең һәм боерык фигыльләрнең нинди формалары бар?
12. Шарт фигыль һәм кире шарт фигыльгә билгеләмә бирегез. Алар кайчан модаль мәгънә белдерергә мөмкиннәр.
13. Үзендә фигыль һәм башка сүз төркеме билгеләрен туплаган фигыль төркемчәләрен атагыз.
14. Төзелеше буенча аналитик булганг аналитик замандагы хикәя фигыльләргә мисаллар китерегез.
15. Рәвеш, ияртемнәр һәм хәбәрлек сүзләр буенча контроль сораулар
16. Рәвешнең ике лексик-грамматик төрен атагыз 2. Билгенең билгесен генә белдерә торган рәвешләргә мисаллар китерегез.
17. Ияртемнәрнең нинди семантик төрләре бар?
18. Хәбәрлек сүзләрне һәм ияртемнәрне мөстәкыйль сүз төркемнәре дип исәпләүнең нинди нигезләре бар?
19. Ярдәмлекләрнең мөстәкыйль сүз төркемнәреннән төп аермасы нәрсәдә?
20. Сүзбәйләгечләр һәм модаль сүзләр ярдәмлекләрне бер-берсеннән аера торган билге нидән гыйбарәт?
21. Кисәкчәләрнең семантик төрләрен санагыз.

6 семестр

1. Синтаксис һәм логика фәннәре арасында, сөйләм һәм фикерләү арасында мөнәсәбәт. 2. Сөйләм һәм фикерләүнең төп берәмлекләре буларак җөмлә һәм хөкемләү. Алар арасында мөнәсәбәт. 3.Җөмлә кисәкләре һәм хөкемләү кисәкләре арасында мөнәсәбәт: субъект, предикат, бәйләү (связь), объект, атрибут төшенчәләре һәм ия, хәбәр, тәмамлык, аергыч, хәл, аныклагач төшенчәләре. 4. Субъект белән ия, үтәүче белән предикат, хәбәр белән процесс арасында мөнәсәбәт. 5. Синтаксис һәм аның төп өйрәнү объекты сөйләм төзелеше. 6. Сөйләм, фикер, чынбарлык, сөйләүче, тыңлаучы төшенчәләренә аңлатма. 7.Сөйләмнең төп үзенчәлекләре ? хәбәрлек (сөйләм эчтәлегенең чынбарлыкка мөнәсәбәте), модальлек (тыңлаучының чынбарлыкка һәм башка синтаксик төшенчәләргә мөнәсәбәте). 8. Сөйләм берәмлекләре: текст, гади җөмлә, кушма җөмлә, сүзтезмә, сүз, җөмлә кисәге. Шуларның ук синтаксик берәмлекләр дип аталуы. 9. Коммуникатив синтаксис. 10. Контрастив синтаксис. 11. Грамматик синтаксис. Грамматик синтаксисның төп бүлекләре: гади җөмлә синтаксисы, кушма җөмлә синтаксисы, текст синтаксисы. 12.Сүзтезмә синтаксисының җөмлә синтаксисы эчендә генә карала алуы. 13. Җөмлә кисәкләренең логик-грамматик бүленеше. 14. Җөмләне кисәкләргә бүлүнең сүзләр бәйләнешен өйрәнүдә тоткан әһәмияте. 15. Җөмлә кисәкләрен өйрәнүнең торышы. 16. Сүзләр бәйләнешеннән чыгып, җөмләдә беренче, икенче һәм өченче дәрәҗәдәге кисәкләрне билгеләү мәсьәләсе. 17.Җөмләнең баш, иярчен һәм модаль кисәкләргә бүленеше. 18. Гади сөйләм тәэсире буларак өстәлмәләрнең активлашуы. 19. Җөмләнең баш кисәге - ия. Иянең төп билгеләре. Гади ия, тезмә ия. Иянең белдерелүе һәм аның төп мәгънәләре. 20.Җөмләнең икенче баш кисәге - хәбәр.

7 семестр

1. Аныклагыч җөмлә үзенчәлекләре, аның баш җөмләгә бәйләнеш юллары.2. Кереш җөмләләр, аларның төп үзенчәлекләре һәм төрләре.3. Аныклагыч җөмләләрнең аныклаучы теркәгеч һәм аныклау интонациясе белән бәйләнеше.4. Аныклагыч җөмләләр янында тыныш билгеләре. 5.Кереш җөмләләрнең кушма җөмлә составындагы урыннары. 6. Аналитик һәм синтетик кушма җөмләләрнең үзара синонимлыгы 7. Кушма җөмләләрне бер төзелештән икенче төзелешкә үзгәртү принциплары: мәгънә мөнәсәбәтен һәм функцияне саклау, шул ук лексик берәмлекләр белән эш итү, кушма җөмләнең гади җөмләгә күчү мөмкинлеге. 8.Катлаулы кушма җөмлә төрләре: күп тезмәле җөмлә, күп иярченле җөмлә һәм катнаш катлаулы җөмлә. 9. Күп тезмәле җөмлә структурасы. 10. Күп иярченле җөмлә структурасы: тиңдәш иярүле җөмлә, тиңдәш түгел иярүле җөмлә, бер-бер артлы иярүле һәм берничә төр иярүле җөмлә.

4.1.2. Реферат по темам:

4.1.2.1. Порядок проведения.

Обучающиеся самостоятельно пишут работу на заданную тему и сдают преподавателю в письменном виде. В работе производится обзор материала в определённой тематической области либо предлагается собственное решение определённой теоретической или практической проблемы. Оцениваются проработка источников, изложение материала, формулировка выводов, соблюдение требований к структуре и оформлению работы, своевременность выполнения. В случае публичной защиты реферата оцениваются также ораторские способности.

4.1.2.2. Критерии оценивания

Оценка «отлично» ставится, если обучающийся тему раскрыл полностью. Продемонстрировано превосходное владение материалом. Использованы надлежащие источники в нужном количестве. Структура работы соответствует поставленным задачам. Степень самостоятельности работы высокая.

Оценка «хорошо» ставится, если обучающийся тему в основном раскрыл. Продемонстрировано хорошее владение материалом. Использованы надлежащие источники. Структура работы в основном соответствует поставленным задачам. Степень самостоятельности работы средняя.

Оценка «удовлетворительно» ставится, если обучающийся тему раскрыл слабо. Продемонстрировано удовлетворительное владение материалом. Использованные источники и структура работы частично соответствуют поставленным задачам. Степень самостоятельности работы низкая.

Оценка «неудовлетворительно» ставится, если обучающийся тему не раскрыл. Продемонстрировано неудовлетворительное владение материалом. Использованные источники недостаточны. Структура работы не соответствует поставленным задачам. Работа несамостоятельна.

4.1.2.3. Содержание оценочного средства

1 семестр

Темы для реферата

1. Тел гыйлеменең аерым тармагы буларак фонетика. 2. Татар теле фонетикасын фундаменталь аспектта өйрәнү. 3. Хәзерге заманда татар фонетикасын өйрәнүче галимнәр. 4. Хәзерге заманда эксперименталь фонетикада кулланыла торган техник чаралар. 5. Татар теленең авазлар системасы. 6. Сөйләм аппараты. 7. Авазлар артикуляциясе. 8.Татар вокализмын өйрәнүче галимнәр. 9. Татар консонантизмын өйрәнүче галимнәр. 10. Хәзерге татар әдәби теле просодикасы 11. Татар телендә басымны өйрәнү тарихы. 12. Татар телендә интонацияне өйрәнү тарихы.

2 семестр

Темы для реферата

1. Лексикология. Аның тармаклары. 2.Тел - милли культура көзгесе. 3. Татар милли характерын чагылдырган лексика. 4. Татар гаиләсенең рухи кыйммәтләре, аларның мәкаль-әйтемнәрдә чагылышы. 5. Семасиология. 6. Җанлы табигатьне белдергән сүзләр символикасы. 7. Җансыз табигатьне белдергән сүзләр символикасы. 8. Ономастика 9. Татар халык әкиятләре геройларының исемнәрендә миллилек. 10. Татар халык авыз иҗатында кулланылган ялгызлык исемнәре (аерым төрне сайлап алу нигезендә) 11. Татар исемнәр системасында борынгы төрки традицияләр. 12. Татар гаиләләрендә исем кушу йолалары. 13. Татар фразеологиясе. 14. Фатих Хөснинең "Җәяүле кеше сукмагы" романында фразеологизмнар составы һәм стилистик кулланышы. 15. Фатих Хөсни прозасында фразеологизмнарның лексик-грамматик бөтенлеге. 16. Г.Ибраһимов иҗатында фразеологизмнар. 17. Аяз Гыйләҗев әсәрләрендә фразеологизмнар. 18. Татар гаиләсенең рухи кыйммәтләре, аларның фразеологизмнарда чагылышы.

3 семестр

Темы для реферата

1. Телдә синоним кушымчалар. 2. Телебездә омоним кушымчалар. 3. Татар телендә полифункциональ кушымчалар. 4. Татар телендә полисинтетик кушымчалар. 5. Татар телендә үле кушымчалар. 6. Бүгенге көндә исем ясагыч продуктив кушымчалар. 7. Сүзьясалышы фәнен үстерүгә өлеш керткән галимнәр. 8. Татар телендә исемнәр ясалышы. 9. Татар телендә сыйфатлар ясалышы. 10. Татар телендә рәвешләр ясалышы. 11. Татар телендә фигыльләр ясалышы. 12. Тамыр һәм тамырлашкан сүзләр. 13. Татар телендә аналитик сүзләр. 14. Татар телендә синтетик сүзләр. 15. Татар телендә кыскартылма сүзләр. 16. Татар телендә алынма кушымчалар, аларның кулланылышы. 17. Татар телендә ияртүле бәйләнеш төрләре. 18. Парлы сүзләр арасында мәгънәви бәйләнешләр. 19. Нигезләр кушылу ысулы һәм сүзтезмәнең кушма сүзгә күчү ысуллары, алар арасында охшаш һәм аермалы яклар. 20. Конверсия ысулы белән төрле сүз төркемнәренең ясалышы. (һәр бирелгән сорауга җавапны мисаллар китереп дәлилләгез)

4 семестр

Темы для реферата

1. Татар телендә тамыры фигыль булган оядаш сүзләр. 2. Татар телендә парлы сүзләр, аларның рус телендәге эквивалентлары 3. Татар телендә парлы ияртемнәр һәм ымлыклар-дан ясалган кушма сүзләр 4. Сүзтезмәнең, сүзьясагыч кушымча алып, кушма сүзгә күчүе. 5. татар телендә -лы/-ле кушымчалары белән ясалган билге белдерүче сүзләр . 6. Татар телендә -исем + кил- моделе белән ясалган сүзләр. 7. Татар телендә хәрәкәт фигыльләренең күпмәгънәлелеге. 8. Татар телендә кушымчалау ысулы белән сүзләр ясалышы. 9. Татар телендә фразеологик фигыльләр. 10. Татар телендә кушма исемнәр ясалышы. 11. Татар телендә кушымчалау ысулы белән сыйфат һәм рәвеш ясалышының үзенчәлекләре. 12. Татар телендә нигезе сыйфат һәм рәвеш булган ясалма фигыльләр.

5 семестр

Темы для реферата

1. Татар телендә "бер" компоненты катнашында ясалган сүзләр, фразеологик берәмлекләр 2. Татар телендә соматик атамалар катнашында төзелгән фразеологик берәмлекләр 3.Татар телендә исем + исем компонентларыннан төзелгән кушма сүзләр 4. Татар телендә фразеологик фигыльләрнең семантик үзенчәлекләре 5. Татар телендә саф кушма сүзләрнең лексик-семантик үзенчәлекләре 6. Татар телендә тамыр кабатланып ясалган сүзләр 7. "Бер" компоненты белән ясалган сүзләр 8. Татар телендә тамырдаш фигыльләр. 9. Татар телендә исемләшү күренеше 10. Татар әдәби теле һәм диалектларында парлы сүзләр. 11. Сүз ясалышының өйрәнү объекты буларак терминнар. 12. Татар телендә тормыш-көнкүреш атамалары һәм аларның ясалыш үзенчәлекләре. 13. Татар фигыленең күпмәгънәлелеге. 14. "Идегәй" дастанында фигыль формалары. 15. Татар телендә сүз тамыры кабатланып ясалган сүзләр. 16. Билге белдерүче сүзләрнең исем һәм фигыльләр белән семантик сыешлыгы. 17. Татар телендә сүзьясалыш чылбыры һәм кушма сүзьясагычлар. 18. Тамыр һәм ясалма фигыльләрнең күпмәгънәлелеге (эш, хәрәкәт, хәл-торыш, процесс фигыльләре мисалында) 19. Татар телендә калькалар һәм кушма сүзләр 20. Татар әдәби телендә аналитик сүзләр 21. Саф кушма сүзләрнең структур-семантик үзенчәлекләре 22. Татар телендә сүзбәйләгеч һәм модаль ярдәмлекләр

6 семестр

Темы для реферата

1. Сөйләмдә сүз тәртибенең роле. 2. Төрле стильләрдә сүз тәртибен белдерүче факторлар. 3. Гадәти язма сөйләмдә сүз тәртибен билгеләүче факторлар. 4.Тойгылы язма сөйләмдә һәм шигъри сөйләмдә сүз тәртибен билгеләүче факторлар. 5 Гади сөйләмдә сүз тәртибен билгеләүче факторлар. 6. Сүз тәртибенең функцияләре. 7.Сүз тәртибенең стилистик функциясе. 8. Сыйфат сүзтезмәләр һәм аларның үзенчәлекләре. 9. Ияртүче кисәккә карап, сүзтезмәләрнең башка төрләре һәм аларның үзенчәлекләре. 10.Җөмләләрне сүзтезмәләргә таркату алымнары.

7 семестр

Темы для реферата

1.Тәмамлык җөмлә үзенчәлекләре, аның баш җөмләгә бәйләнү юллары.
2.Аергыч җөмлә үзенчәлекләре, аның баш җөмләгә бәйләнү юллары.
3. Аналитик һәм синтетик төзелешле тәмамлык һәм аергыч җөмләләр.
4. Аналитик тәмамлык һәм аергыч җөмләләрнең ялгызак һәм парлы мөнәсәбәтле сүзләр белән бәйләнеше.
5. Көттерү паузасы белән бәйләнгән тәмамлык һәм аергыч җөмләләр.
6. Килеш кушымчылары белән бәйләнгән тәмамлык һәм аергыч җөмләләр.
7. Җөмләләр арасында структур һәм мәгънәви бәйләнеш.
8. Җөмләләр арасында грамматик бәйләнеш һәм аның төрләре.
9.Тезүле бәйләнешне белдерүче чаралар: тезү интонациясе һәм тезүче теркәгечләр.
10. Ияртүче бәйләнешне белдерүче чаралар. Бәйләүче чараларның һәркайсына хас төп үзенчәлекләр.

4.1.3. Тестирование по темам

1 семестр
Тема 1. Тел гыйлеменең аерым тармагы буларак фонетика.Татар теленең авазлар системасы.
Тема 2. Татар телендә аваз үзгәрешләре.
Тема 3. Хәзерге татар әдәби теле просодикасы.
Тема 4. Татар орфографиясе һәм орфоэпиясе.
Тема 5. Лексикология. Аның тармаклары.Семасиология. Сүзнең лексик мәгънәсе.

2 семестр
Тема 6. Сүзнең күчерелмә мәгънәсе, аның төрләре. Синонимия, антонимия, омонимия.
Тема 8. Татар теленең сүзлек составы. Этимология. Фразеология.
Тема 10. Ономастика. Лексикография.

3 семестр
Тема 11. "Сүзьясалышы" фәне. Аның өйрәнү объекты, бурычлары. Морфемалар. Морфемика һәм аның тел белемендәге тоткан урыны.
Тема 12. Татар телендә сүз ясалу ысуллары.Төрле сүз төркемнәренең ясалышы.
Тема 13. Татар телендә сүз ясалу структурасы.

4 семестр
Тема 14. Морфология. Татар телендә сүз төркемнәре. Сүзләрне төркемләү мәсъәләсе.
Тема 15. Мөстәкыйль сүз төркемнәре.
Тема 16. Исемләшү. Исемнән башка сүз төркемнәренең килеш һәм тартым белән төрләнеше.

5 семестр
Тема 17. Модаль мәгънәләрне белдерә торган фигыль формалары. Затланышлы хэм затланышсыз фигыль формалары.
Тема 18. Аваз ияртемнәре. Модаль сүз төркемнәре. Хәбәрлек сүзләр.
Тема 19. Бәйләгеч сүз төркемнәре.

6 семестр
Тема 20. Синтаксиска караган гомуми мәсьәләләр. Җөмләдә сүзләр бәйләнеше. Сүзтезмә.
Тема 21. Җөмләнең кисәкләргә традицион бүленеше. Җөмләнең иярчен кисәкләре. Җөмләнең модаль кисәкләре. Гади җөмлә төрләре.
Тема 22. Җөмләнең синтагмаларга бүленеше. Аерымланган иярчен кисәкләр. Җөмләдә сүз тәртибе.Өстәлмәләр.
7 семестр
Тема 23. Кушма җөмлә.Тезмә кушма җөмлә. Иярченле кушмв җөмләләр.
Тема 24. Иярчен җөмләләрне мәгънә ягыннан төркемләү.
Тема 25. Катлаулы кушма җөмлә. Текст синтаксисы.

4.1.3.1. Порядок проведения.

Тестирование проходит в письменной форме или с использованием компьютерных средств. Обучающийся получает определённое количество тестовых заданий. На выполнение выделяется фиксированное время в

зависимости от количества заданий. Оценка выставляется в зависимости от процента правильно выполненных заданий.

4.1.3.2. Критерии оценивания

Оценка «отлично» ставится, если обучающийся: дал 86% правильных ответов и более.

Оценка «хорошо» ставится, если обучающийся: дал от 71% до 85 % правильных ответов.

Оценка «удовлетворительно» ставится, если обучающийся: дал от 56% до 70% правильных ответов

Оценка «неудовлетворительно» ставится, если обучающийся: **дал** 55% правильных ответов и менее.

4.1.3.3. Содержание оценочного средства

1семестр

1.Фонетика фәненә караган өлкә ... а) ортопедия, б) орфоэпия, в) орнитология, г) ортодоксия. 2. Мәгънә аеруда катнаша торган тел берәмлеге ... а) җөмлә, б) сүз, в) морфема, г) фонема. 3. Арткы рәт, ягъни калын пары булмаган нечкә сузык: а) [ә], б) [ү], в) [и], г) [ө]. 4. [а] һәм [ә] сузыкларының дифференциаль билгеләре а) 1, б) 2, в) 3, г) 4. 5. [з] - бер фокуслы өрелмәле тартык- дигән формулировкага туры килгән характеристика а) ясалу урыны, б) ясалу ысулы, в) акустик характеристика, г) озынлык буенча. 6. Яу сүзендә: а) 2 тартык, 1 сузык; б) 2 сузык, 1 тартык; в) 2 сузык кына, г) җаваплар дөрес түгел. 7. Таҗлык сүзендә астына сызылган хәреф: а) өрелмәле яңгырау тартыкны, б) өрелмәле саңгырау тартыкны, в) аффрикат тартыкны, г) сонор тартыкны белдерә. 8. Яулау сүзендә: а) 1 нче иҗек - ачык, 2 нчесе - ябык; б) икесе дә ачык; в) икесе дә ябык; г) 1 нче иҗек - ябык, 2 нчесе - ачык. 9. Кияүләр сүзенең иҗек модельләрен билгеләгез (с - сузык, т - тартык): а) ТС-ТСТ-ТСТ; б) ТС-СС-ТСС; в) ТС-СТ-ТСС; г) ТС-ТСТ-ТСС. 10. Смола сүзе татар теленә кергәндә нинди үзгәреш кичергән? а) протеза, б) эпентеза, в) редукция, г) ассимиляция.

2 семестр

1. Телнең сүзләр җыелмасы ничек атала? а) ономастика, б) лексика, в) диалект, г) стиль. 2. Фонетик яктан формалашкан, билгеле бер мәгънәгә ия булган һәм теге яки бу сүз төркеменә караган тел берәмлеге ул -? ... а) иҗек, б) аваз, в) морфема, г) сүз. 3. Лексикологиянең өйрәнү өлкәсе булмаган җавапны билгеләгез. а) профессионализм, б) историзм, в) диалектизм, г) этноним. 4. Лексикологиянең ялгызак исемнәрен өйрәнә торган тармагы ничек атала? а) фразеология, б) этимология, в) ономастика, г) семасиология. 5. Әйберне атау яки исемләү өчен кирәк булган лексик мәгънә ничек атала? а) конкрет, б) абстракт, в) номинатив, г) күчерелмә. 6. Лексикологиянең барлык төр географик атамаларын өйрәнә торган бүлек а) орономика, б) космонимика, в) топонимика, г) антропонимия. 7. Күчерелмә мәгънәле сүзләргә кайсы җавап туры килми? а) синекдоха, б) метафора, в) метонимия, г) градация. 8. Язу карасы - яшел кара. Аерып бирелгән сүз а) метафора, б) метонимия, в) синекдоха, г) вазифа буенча күчеш. 9. Метафорада күчерелмә мәгънә нәрсәгә нигезләнә? а) кешенең күзенә ташланып торган берәр билгесенә, б) охшашлыкка, в) алмаштыруга, г) бер җавап та дөрес түгел. 10. Кыңгырау чәчәге - кыңгырау шалтырады. Аерып бирелгән сүз а) метафора, б) метонимия, в) синекдоха, г) вазифа буенча күчеш. 11. Антракт вакыты. Тәти зал уртасында гөрләшеп, Ак якалар. Пудралар, Сәнгать хакында серләшеп, Әйләнәләр (Һ.Такташ). Зарифуллин шул урында бүленеп калды, чөнки ишектә сары сатин күренде (М.Мәһдиев) Җөмләләрдә очраган күчерелмә мәгънәле сүзләрнең төрен билгеләгез а) метафора, б) метонимия, в) синекдоха, г) бер җавап та дөрес түгел. 12. Күзләрен мәңгегә йомды. Бу лексикологик күренеш ... а) табу, б) эвфемизм, в) метафора, г) метонимия. 13. Игелек һәм изгелек сүзләре а) омонимнар, б) омофоннар, в) парономаслар, г) паронимнар. 14. Атлар (күплек сандагы исем) һәм атлар (билгесез киләчәк замандагы хикәя фигыль). Болар ... а) саф лексик омоним, б) омоформа, в) омофон, г) омограф 15. Объектив чынбарлыкның бер үк төшенчәсен, күренешен белдерүче, ләкин мәгънә төсмерләре, стилистик яктан төрлелеге белән аерылып торучы сүзләр ... а) антонимнар, б) омонимнар, в) синонимнар, г) паронимнар. 16. Өй, урам, аш, күз, биш. Бу сүзләр - а) китапча сүзләр, б) тар кулланылыштагы сүзләр, в) жаргон сүзләр, г) гомумкулланылыштагы сүзләр. 17. 1) ау, таш, бер, кул; 2) мәхәббәт, вөҗдан, хыянәт; 3) прогресс, амбулатория. Бу сүзләрнең бүленеше а) килеп чыгышы ягыннан, б) кулланылыш сферасына карап, в) кулланылыш активлыгына карап, г) сүзлек хәзинәсенең экспрессив-стилистик катламнары буенча 18. Сай - тирән. а) оксюморон, б) катахреза в) саф антоним, г) энантосемия 19. Кайсы фразеологизмның русча эквиваленты дөрес билгеләнмәгән? а) уклау йоткан - аршин проглотил, б) җиң сызганып - спустя рукава, в) кызыл кар яугач - когда на горе рак свистнет, г) исе дә китми - и в ус себе не дует. 20. Антонимнар нигезендә нинди стилистик чара барлыкка килә? а) диэреза, б) антитеза, в) катахреза, г) метатеза. 21. Кайсы фразеологизмның мәгънәсе дөрес билгеләнгән? а) авыз еру - көлү, б) авыз еру - мыскыл итү, в) авыз еру - хәйлә кору, г) авыз еру - авыру. 22. Окказионализм нәрсә ул? а) очраклы сүз, б) искергән сүз, в) яңа сүз, г) бер җавап та дөрес түгел. 23. Кайсы архаизмның синонимы дөрес билгеләнмәгән? а) инсан - кеше, б) ут - үлән, в) хөррият - ирек, г) гамәли - тырыш. 24. Ясак сүзе ул ... а) неологизм, б) диалектизм, в) архаизм, г) тарихи сүз. 25. Кайсы алынманың татарча синонимы дөрес күрсәтелмәгән? а) мемуар - истәлек, б) анализ - нәтиҗә, в) темп - тизлек, г) скульптор - сынчы. 26. Кайсы фразеологизмның антонимы дөрес билгеләнмәгән? а) уртак тел табу - борчак пешмәү, б) агач кул - куян йөрәкле, в) аркылы төшү - юл кую, г) ахирәт дус - җан дошманы. 27. Бер мәгънәгә караган синонимнар группасы ничек атала? а) синонимик йорт, б) синонимик фатир, в) синонимик оя, г) синонимик багана. 28. Матур, чибәр, зифа, нәфис синонимнарының төрен билгеләгез: а) абсолют, б) идеографик, в) стилистик, г) контекстуаль. 29. Каршылыклы төшенчәләрне бергә кушу, сүзнең лексик мәгънәсенә игътибар итмичә кулану ничек атала? а) антоним, б) окказионализм, в) катахреза, г) фразеологизм. 30. Мәктәп, китап, имтихан, мөгаллим сүзләре кайсы телдән кергән? а) фин-угор, б) инглиз, в) төрек, г) гарәп

3 семестр

Тест.

1. Морфема нәрсә ул? а) сүзнең мәгънәгә ия булган иң кечкенә берәмлеге; ә) сүзнең лексик мәгънәгә ия булган иң кечкенә берәмлеге; б) сүзнең грамматик мәгънәгә ия иң кечкенә берәмлеге; в) морфема ул - тамыр. 2. Морфемаларга дөрес бүленгән рәтне күрсәтегез: а) кай-та-лар, сү-зем-не; ә) кит-ә-сез, эш-лә-гән-сез; б) китап-лар-ы-быз-ны, эш-ләр-сез; в) китаб-ын, бала-лар-ыбыз. 3. Бер генә мәгънәле кисәктән торган сүзләр тезмәсе: а) элгеч, җиләк; ә) сандугач, сыерчык,карлыган; б) сүзчән, кайтыр, уйламаган; в) бүген, керпе, алмагач. 4. Ясалма сүзләр рәтен күрсәтегез: а) йөрәк, сукмак, тояк; ә) кием, яшьрәк, алтынчы; б) кием, энием, керем; в) тотка, артка, китапка. 5. Бәйләгеч кушымчалары булган рәтне күрсәтегез: а) саргылт, берәү, китә; ә) бәйрәмнәр, аклар, яшьләр; б) китабы, күлләр, өстәлендә; в) кунак, тукмак, сагынып. 6. Тамыр+сүз ясагыч+форма ясагыч+бәйләгеч+бәйләгеч схемасына туры килерлек сүз: а) игенчеләребез; ә) китапчыгымны; б) дәгъвачыларыбыз; в) кибетчеләрен. 7. Бәйләгеч кушымчалар: а) исемдә сан, фигыльдә заман, зат-сан кушымчалары; ә) исемдә килеш, тартым, сүз ахырында килгән күплек сан кушымчалары һәм фигыльдә зат-сан кушымчалары; б) фигыльдә юнәлеш, исемдә килеш, сыйфатларда дәрәҗә кушымчалары; в) сан төркемчәләре кушымчалары, фигыльдә юклык һәм заман кушымчалары. 8. Тамырдаш сүзләр рәтен күрсәтегез: а) карлы, карлыган, карын; ә) күзге, күзән, күзен; б) җәймә, җәенке, җәен; в) башмак, башваткыч, башлы. 9. Морфологик нигез нәрсә ул? а) сүзнең төрләнә торган өлеше; ә) сүзнең форма ясагыч кушымчадан калган өлеше; б) сүзнең бәйләгеч кушымчадан калган өлеше; в) исемдә тартым, сан кушымчалары белән алынган сүз. 10. Грамматик кушымчалар алар: а) исемдә сан, килеш, тартым кушымчалары; ә) фигыльдә зат-сан кушымчалары; б) исемләшкән сыйфатларда килеш кушымчалары; в) затланышсыз фигыль формалары, юнәлеш, дәрәҗә, заман, юклык кушымчалары, сыйфатларда дәрәҗә кушымчалары, сан төркемчәләре кушымчалары, алмашлык төркемчәләре кушымчалары. 11.Унификс булган сүзне билгеләгез: а) тамга; ә) шәмдәл; б) ахмак; в) сырганак. 12. Кайсы сүздә нуль морфеманы күрсәтеп була? а) алмалар; ә) килгәннәр; б) барыгыз; в) көзге. 12. Тамырга билгеләмә а) сүзнең иң кечкенә берәмлеге; ә) сүзнең мәгънәгә ия иң кечкенә берәмлеге; б) сүзнең лексик мәгънәгә ия иң кечкенә берәмлеге; в) сүзнең лексик һәм грамматик мәгънәләргә ия иң кечкенә берәмлеге. 13. Полифункциональ кушымчалар кергән сүзләр төркемдә? а) тотка, китапка, ботка; ә) каенлык, утынлык, барырлык; б) бүлмә, төймә, үлмә; в) искечә, кисәкчә, үзенчә. 14. Кайсы төркемдәге сүзләрдә стилистик кушымча бар? а) уенчык, карчык; ә) татарча, яшьләрчә; б) төерчек, балакай; в) валчык, бушлай. 15. Кайсы тигезләмә дөрес? а) нигез= тамыр+сүз ясагыч+форма ясагыч; ә) нигез= тамыр+сүз ясагыч+форма ясагыч+бәйләгеч; б) нигез= тамыр + сүз ясагыч в) нигез= тамыр+сүз ясагыч. 2 нче вариант 1.Сүзформа составында мәгънәгә ия булган иң кечкенә кисәк: а) морф; ә) морфема; б) тамыр; в) кушымча. 2.Кайсы төркемдәге сүзләрнең барысы да морфемаларга дөрес бүленгән? а) ал-дыр-а, ки-ен-ә-м, кош-ны-ң; ә) иг-ен-ләтә, эш-лә-тә,өй-дән; б) бар-гала-ды, эт-тер-де, кеше-ләр-чә; в) кит-мә-гән, күтәр-ел-де, эш-лә-гәнне. 3. Кайсы төркемдәге сүзләр бер сүз ясалыш оясына керәләр? а) кабак, кабырга, кап; ә) бала, балак, бал; б) бүлмә, бүләк, бүленеш; в) кар, карак, карга. 4.Кайсы төркемдә синтетик сүзләр бирелгән? а) өчаяк, көньяк; ә) КДУ, АКШ; б) куркып китү, алып бирү; в) тракторчы, кунак. 5.Нинди сүзләр кушымчалау ысулы белән ясалмый? а) сан; ә) исем; б) рәвеш; в) фигыль. 6.Кайсы сүздә -ен кушымчасы фигыль ясый? а) төшенде; ә) эшенә; б) киенә; в) игенче. 7. Кайсы сүзнең морфологик нигезе дөрес билгеләнгән? а) сынатмадылар; ә) балаларымны; б) ашатыгыз; в) китапханәчеләр. 8. Сүз ясалышы ягыннан кайсы сүз артык? а) кием; ә) утынчы; б) җырласы; в) ташчы. 9. Полифункциональ кушымчалар кергән сүзләр төркемдә? а) тотка, китапка, ботка; ә) каенлык, утынлык, барырлык; б) бүлмә, төймә, үлмә; в) искечә, кисәкчә, үзенчә. 10. Ясалма сүзләр кайсы төркемдә? а) кабырга, карагач; ә) бавырга, карагач; б) тапкыр, кыйгач; в) аркасында, таба. 11. Кайсы төркемдә сүзтезмәләр тезмә сүз түгел? а) йорт куяны, хис итү; ә) җир җиләге, сабыр итү; б) сатылган мал, әчне бушату; в) үги ана яфрагы, тәэсир итү. 12. Кайсы сүз төркеме барлык төр ысуллар белән дә ясала? а) фигыль; ә) исем; б) сыйфат; в) барлык сүз төркемнәре дә. 13. Нинди сүзләр конверсия ысулы белән ясала алмый? а) рәвеш, ярдәмлек; ә) фигыль, сан; б) исем, сыйфат; в) ымлык, кисәкчә. 14. Кайсы төркемдә лексик-семантик ысул белән ясалган сүзләр бирелгән? а) ташчы, ял; ә) ай, ия; б) акыллы, сөйкемле; в) кара, бүлмә. 15. Кыскартылма сүзләрне төркемнәргә аерыгыз. (а) беренче хәрефләренең исемнәрен кушу, б) беренче авазларын кушу, в - беренче иҗекләрен кушу юлы белән; г) катнаш ысул белән ясалган кыскартылма сүзләр) 1. КДУ. 2. КамАЗ. 3. Продмаг. 4. АКШ. 5. Колхоз. 6. SMS. 7. НАТО. 8.ТИҮ.

4семестр

Тест.

1 нче вариант 1.Сүзләрне нәрсәгә таянып төркемлиләр? а) гомумиләштерелгән лексик-грамматик мәгънә; ә) грамматик категорияләр комплексы; б) сүзләрнең синтаксик вазифасы; в) алдагыларның өчесе дә. 2. Грамматик категория а) грамматик формалар системасы; ә) грамматик мәгънәләр җыелмасы, б) грамматик мәгънә һәм грамматик форма бердәмлеге, в) җаваплар дөрес түгел. 3.Су, каймак, ком, нәфрәт, ихтирам, тимер, агач, тәрәзә мисаллары арасында а) предметны белдерә торган ике исем; ә) җыелмалылыкны белдерә торган 3 исем; б) вакыйга-күренешне белдерә торган 2 исем; в) әйберне белдерә торган 4 исем бар. 4.Исем ясагыч кушымчалар кайсы төркемдә? а) -сыл, -сел, -малы,-мәле; ә) -ла,-лә,-ы,-е; б) -ганак,-гәнәк, -ымта, -емтә; в) -а,-ә, -ла,-лә. 5."Идел белән Җаектан, Сарай белән Болгардан, Каргалы, Элек буеннан, Татарның тулы йортыннан Сина килдем, атаем" - өзегендәге исемнәр а) урын хәлләре; ә) аергычлар; б) тәмамлык һәм эндәш сүзләр; в) тәмамлыклар булып килгән. 6. Килеш функциясендә килгән сүз формасы кайсы төркемнәрдә? а) чираттагы утырыш, ә) бүтәнчә уйлау; б) йортыбыздагы маллар; г) эшчән кеше. 7.Җиргә эре бодай

бөртекләре чәчелде (Г.Бәширов) җөмләсендәге сыйфат а) предметның формасын; ә) күләмен; б) характер билгесен; в) урынны белдерә. 8.Көлсу, моңсу, алсу, уйсу мисалларының кайсысын кимлек дәрәҗәсендәге сыйфат дип санап була? а) беренчесен; ә) икечесен; б) өченчесен; в) дүртенчесен. 9.Елмайганда тип-тигез тешләре күренеп китә. Аның тешләре тип-тигез җөмләләрендә курсив белән аерып бирелгән сүзләр а) бер үк җөмлә кисәкләре; ә) беренчесе - хәл, икечесе - хәбәр; б) беренчесе - аергыч, икенчесе - хәбәр; в) беренчесе - тәмамлык, икенчесе - хәбәр. 10.Идрисов фронтка бары тик 1942 елда гына эләгүен әйтеп бирде.Бу җөмләдә сан а) бүлем саны; ә) тәртип саны; б) җыю саны; в) микъдар саны. 11.Кил- һәм бул- фигыльләренең кайсы юнәлештә лексик мәгънәләре үзгәрә. а) йөкләтү; ә) уртаклык; б) кайтым; в) төшем. 12.Кайсы җөмләдә хәзерге заман хикәя фигыльнең парадигматик мәгънәсе бирелгән? а) Сания пөхтә киенә; ә) Кара әле, эллә нинди бер кош очып бара; б) Иртәгә апаларга барам; в) Ирек мактанырга ярата. 13.Кайтым юнәлешендәге фигыль кайсы төркемдә? а) Кичә укучылар концертка хәзерләнде; ә) Проект ике көндә хәзерләнде; б) Икенче срокка сайланды; в) Йорт бик тиз салынды. 14. Фигыль төркемчәсенең күрсәткече нуль форма булганы кайсысы? а) теләк фигыль; ә) инфинитив; б) исем фигыль; в) боерык фигыль. 15. Ярдәмче фигыль кайсысында? ә) дәвам итә; ә) гөж килү; б) кабул итү; в) укып бетерү. 16.Башта, соңыннан, иртәгә, бушка а) тамыр сүзләр; ә) конверсияләнеп ясалган рәвешләр; б) кушымчалау юлы белән ясалган рәвешләр; в) урын-ара килешендәге исемнәр. 17.Кинәт, вәхшиләрчә сүзләре икесе дә а) саф рәвешләр; ә) охшату-чагыштыру рәвешләре; б) күләм-чама рәвешләре; в) җаваплар дөрес түгел. 18. Берьюлы ике сүз төркеме билгеләренә ия булган сүз төркемнәре а) рәвеш, шарт фигыль, алмашлык; ә) сыйфат фигыль, хәл фигыль, исем фигыль; б) инфинитив, боерык фигыль, хикәя фигыль; в) сан, исем, алмашлык. 19.-рак,-рәк кушымчасы ялгана ала торган сүз төркемнәре а) сыйфат; ә) сыйфат, рәвеш; б) сыйфат, рәвеш, хәл фигыль; в) саналганнарның барысына да һәм кайбер бәйлекләргә, хәбәрлек сүзләргә ялгана. 20. Тонык, ихтимал, бормалы, чимал, кирәк, җирле, күрәләтә мисаллары арасында а) ике төрле; ә) өч төрле; б) дүрт төрле; г) биш төрле сүз төркеме бар. 21.Сүзбәйләгечләр кайсы төркемдә? а) аркылы, карамастан, ник дисәң; ә) иң, эллә, мөгаен; б) билләһи, түгел, хәтта; в) шулай да, шуңа күрә. 22.Грамматик категорияләре иң күп булган сүз төркеме. а) исем; ә) фигыль; б) сыйфат; в) рәвеш. 23.Исемнәрдә күплек сан кушымчаларының ничә варианты бар? а) 2; ә) 3; б) 4; в) 6. 24. Татар телендә фигыльләрнең ничә үткән заман төре бар? а) 2; ә) 3; б) 4; в) 5. 25.Татар телендә фигыльләрнең ничә юнәлеше бар? а) 3; ә) 4; б) 5; в) 6. 26. Аның юлы ерак түгел иде (К.Нәҗми) җөмләсендә рәвеш: а) хәл булып килә; б) аергыч булып килә; б) хәбәр составында килә; в) җөмлә кисәге түгел. 27. Ясалышы ягыннан саннарның түбәндәге төрләре була: а) тамыр, кушма, тезмә; ә) гади, тамыр, кушма, парлы; б) гади, кушма, тезмә, өлеш; в) тамыр, кушма, парлы, чама. 28.Дөрес, билгеле, кызганыч, диярсең, бәхәссез, һичшиксез, ихтимал, икән сүзләре: а) барысы да модаль сүзләр ә) модаль сүз дә, мөстәкыйль сүз дә була алалар; б) беренче дүртесе модаль сүз дә, мөстәкыйль сүз дә була ала; в) беренче бишесе модаль сүз дә, мөстәкыйль сүз дә була ала. 29. Кайсы төркемгә бер теркәгеч ялгыш кергән? а) ияртүче теркәгечләр: гүя, ягъни, әгәр; ә) җыючы теркәгечләр: тагы, бигрәк тә, һәм; б) каршы куючы теркәгечләр: фәкать, ә, исә. в) бүлүче теркәгечләр: яки, яисә, әле-әле. 30. Сай коелы бакча, зур ишекле бүлмә, сай фикерле кеше, ачык чырайлы кеше мисалларында сүзтезмәнең, ясагыч кушымча алып, кушма сүзгә күчү ысулы белән а) бер сыйфат; ә) ике сыйфат; б) өч сыйфат; в) дүрт сыйфат ясалган.

5семестр

Тест.

1. Сүзнең мәгънәле кисәкләрен өйрәнә торган бүлек: а) сүз ясалышы; б) мофология; в) сүз төзелеше; г) синтаксис. 2. Яфраклар саргайды җөмләсендәге курсив белән аерып бирелгән сүздә морфемалар чигендә нинди күренеш күзәтелә; а) морфонологик күренеш; б) морфологик күренеш; в) синтаксис күренеш; г) монда бернинди күренеш тә күзәтелми. 3. Теләктәшлек сүзе ничә морфемадан (мәгънәле кисәктән) тора? а) өч; б) дүрт; в) биш; г) алты. 4. Грамматиканың сүзләр, җөмләләр бәйләнешен өйрәнә торган бүлеге а) морфемика; б) морфология; в) сүз ясалышы; г) синтаксис. 5. Грамматиканың яңа сүзләр барлыкка килү ысулларын, юлларын, чарала-рын өйрәнә торган бүлеге бүлеге а) морфемика; б) морфология; в) сүз ясалышы; г) синтаксис. 6. Сүзләрнең мәгънәле кисәкләргә бүленеше кайсы пунктта дөрес бирелгән а) бор-га-ла-т-тыр-ма-ды; б) бор-гала-т-тыр-ма-ды; в) бор-галат-тыр-ма-ды; г) бор-гала-ттыр-ма-ды; 7. Аягында көчкә басып тора. Бу җөмләдә курсив хәрефләр белән аерып бирелгән сүз а) кушымчалау ысулы белән; б) икенче бер сүз төркеме күчү ысулы белән; в) аваз үзгәрешенә нигезләнеп; г) мәгънә үзгәреп, омоним туу исәбенә барлыкка килгән. 8. Атыңа ия чыгар (Ф.Хөсни). Ия ? җөмләнең баш кисәге. Икенче җөмләдә курсив хәрефләр белән аерып бирелгән сүз а) кушымчалау ысулы белән; б) икенче бер сүз төркеме күчү ысулы белән; в) аваз үзгәрешенә нигезләнеп; г) мәгънә үзгәреп, омоним туу исәбенә барлыкка килгән. 9. Тугры дус. Туры юл. Курсив хәрефләр белән аерып бирелгән сүз а) кушымчалау ысулы белән; б) икенче бер сүз төркеме күчү ысулы белән; в) аваз үзгәрешенә нигезләнеп; г) мәгънә үзгәреп, омоним туу исәбенә барлыкка килгән. 10. Кайсы формулировка дөрес: Хикәя фигыль а) зат-сан белән төрләнә; б) юнәлеш белән төрләнә; в) барлык-юклык белән төрләнә; г) заман белән төрләнә. 11. Һәркөнне кичләрен аяк, кулларыңны юып ятарга кирәк. Бу җөмләдә курсив белән аерылган сүз а) берлек сан һәм килештәге исем; б) баш килештәге исем; в) тартым белән төрләнмәгән баш килештәге исем; г) грамматик мәгънәләре берлек сан, 2 зат берлектәге тартым формасына туры килгән исем. 12. Кайсы формулировка дөрес? Хикәя фигыль а) зат-сан белән төрләнә; б) юнәлеш белән төрләнә; в) барлык-юклык белән төрләнә; г) заман белән төрләнә. 13. Кайсы фигыль кайтым юнәлеше формасы белән килеп яңа сүз ясый? а) бизәнү; б) киенү; в) үтенү; г) юыну. 14. Кайсы асыл сыйфатны чагыштыру һәм артыклык дәрәҗәләренә куеп карап булмый? а) яшь; б) карт; в) үле; г) өлкән. 15. Пәрәмәч! Син дә мондамыни?! Син булып син эшли алмадың. Әйтем шул! Курсив хәрефләр белән аерып бирелгән сүзләрне нәрсә берләшиерә? а) мөстәкыйль сүз булулары; б) икенчебер сүз төркеменә күчеп ясалулары; в) тамыр сүз булулары; г) боларны берни

дә берләштерми. 16. Бу теманы кайта-кайта өйрәнергә туры килә. Атлап кайта-кайта арып беттек. Курсив хәрефләр белән аерып бирелгән сүзләр а) икесе дә - парлы рәвешләр; б) икесе дә - хәл фигыль; в) беренчесе ? кабатланып килгән хәл фигыльнең рәвешкә күчкән очрагы; г) ике форма да эшнең үтәлү дәрәҗәсен белдерә. 17. Син күреп белгән теге адәм авылдан киткән. Бу җөмләдәге курсив хәрефләр белән аерып бирелгән фигыльләрнең а) икесендә дә нуль морфема бар; б) беренчесендә юк, икенчесендә бар; в) беренчесендә бар, икенчесендә юк; г) нуль морфема икесендә дә юк. 18. Раслау җөмлә кайсысы? а) Ел саен авылга кайтмый калмый; б) Монда керергә ярамый; в) Ул бүген килмәде; г) Бүген килергә исәбендә дә юк. 19. Кошлар сайравын мин бик яратам. Кошлар сайрауга мин битараф кала алмыйм. Болар ? а) икесе дә синтетик иярченле кушма җөмләләр; б) икесе дә - җәенке җыйнак җөмлаләр; в) беренчесе ? гади, икенчесе синтетик иярченле җөмлә; г) беренчесе ? кушма, икенчесе гади җөмлә.. 20. Син килүгә мин шатмын. Син килүгә, бу мәсьәләне хәл итәрбез. Син килгәнгә, ул аптырап калды. Бу җөмләләрнең мәгънә төрләре буенча урнашу тәртибе түбәндәгечә: а) вакыт җөмлә, максат җөмлә, шарт җөмлә; б) тәмамлык җөмлә, вакыт җөмлә, сәбәп җөмлә; в) тәмамлык җөмлә, вакыт җөмлә, максат җөмлә; г) тәмамлык җөмлә, күләм җөмлә, сәбәп җөмлә.

6 семестр

1. Бер составлы фигыль җөмләнең баш кисәге ? белән белдерелә.

а) теләсә нинди сүз төркеме, б) фигыль, в) фигыльдән башка сүз төркемнәре, г) исемнәр, д) рәвешләр

2. Атау җөмләләрнең баш кисәге ? белән белдерелә. а) фигыль, б) фигыльдән башка сүз төркемнәре, в) теләсә нинди сүз төркемнәре, г) исемнәр, д) ымлыклар

3. Шарт хәле эш яки хәлнең ? белдерә. а) киресе булуын, б) шартын, в) максатын, г) рәвешен, д) сәбәбен.

4. Сүзтезмә ? а) төшенчәне, күренешне гомумиләштереп атый; б) төгәлләп бирә; в) гомумиләштерә дә, төгәлли дә; г) аныклап бирә, д) яңалык хәбәр итә.

5. Күләм хәле эш яки хәлнең ? белдерә. а) вакытын, б) шартын, в) күләм-дәрәҗәсен, г) рәвешен, д) максатын.

6. Җөмләгә ? а) модальлек кенә, б) хәбәрлек кенә, в) модальлек һәм хәбәрлек хас; г) хәбәрлек, д) модальлек һәм хәбәрлек хас түгел.

7. Сүзләрнең кире тәртибе булганда, ? урнаша. а) ия хәбәрдән алда, б) аергыч аерылмыштан алда, в) тәмамлык, хәлләр ияртүчеләреннән алда, г) аныклагыч аныкланмышыннан соң, д) ия хәбәрдән, аергыч аерылмыштан, тәмамлык, хәлләр ияртүчеләреннән соң

8. Эмоциональ бизәге ягыннан җөмләләр ? булалар. а) тойгылы хикәя, б) тойгылы сорау, в) тойгылы боерык, г) саф тойгылы гына, д) тойгылы хикәя, тойгылы сорау, тойгылы боерык, саф тойгылы

9. Аергыч ? ияр. а) теләсә нинди сүз төркеменә, б) исемгә генә, в) сыйфатка гына, г) рәвешкә генә, д) фигыльгә генә

10. Җөмләнең модаль кисәкләренә? керә. а) эндәш сүзләр, б) кереш сүзләр,. в) ымлыклар, г) әйе, юк сүзләре, д) эндәш сүзләр, кереш сүзләр

11. Җыйнак җөмлә ? тора. а) бер генә сүздән, б) баш кисәкләрдән генә, в) баш һәм иярчен кисәкләрдән, г) иярчен кисәкләрдән, д) модаль кисәкләрдән генә

12. Кире хәл эш яки хәлнең ? белдереп килә. а) киресе булуын, б) шартын, в) сәбәбен, г) максатын, д) вакытын

13. Ия ? бирелә. а) баш килештә исем урынында килгән теләсә нинди сүз төркеме белән, б) билгесез килештәге сүзләр белән, в) баш килештәге сүз һәм бәйлек белән, г) иялек килешендәге исемнәр белән, д) төшем килешендәге сүзләр белән

14. Ияләр ? булалар. а) гади генә, б) тезмә генә, в) гади һәм тезмә, г) кушма, д) гади, тезмә, кушма

15. Модальлек ? белдерелә. а) хикәя, б) сорау, в) боерык, г) тойгылы җөмләләрне барлыкка китерүче чаралар белән, д) боларның барысы белән дә

16. Хикәя җөмләнең хәбәре ? белән белдерелә. а) боерык фигыль, б) теләк фигыль, в) шарт фигыль, г) хәл фигыль, д) хикәя фигыль

17. Эндәш сүзләр булып, ? килә. а) кеше исемнәре генә, б) туганлык терминнары гына, в) гомумән кешегә карата әйтелә торган сүзләр генә, г) җансыз предмет атамалары гына, д) боларның барысы да

18. Җәенке җөмлә ? оеша. а) баш кисәкләрдән генә, б) баш һам иярчен кисәкләрдән, в) баш һәм модаль кисәкләрдән, г) иярчен һәм модаль кисәкләрдән, д) иярчен кисәкләрдән генә

19. Гади җөмләдә ? а) хәбәрлек булмый, б) бер генә хәбәрлек, в) ике хәбәрлек, г) өч хәбәрлек, д) дүрт хәбәрлек була.

20. Ия ? а) бер кисәккә дә грамматик буйсынмый, б) хәбәргә, в) тәмамлыкка, г) хәлләргә, д) аныклагычка буйсына.

7 семестр

21. Кушма җөмлә ? ? җөмлә ул. а) аерымланган аныклагычлар белән катлауландырылган, б) ике хәбәрлек үзәге булган, в) тиңдәш кисәкләр белән катлауландырылган, г) аерымланган хәлләр белән катлауландырылган, д) аерымланган аергычлар һәм тәмамлыклар белән катлауландырылган

22. Теркәгечсез тезмә кушма җөмләләр ? бәйләнәләр. а) җыючы, б) каршы куючы, в) бүлүче, г) ияртүче теркәгечләр, д) каршылык, санау интонациясе белән

23. Синтетик аергыч җөмлә баш җөмләгә ? ияр. а) мөнәсәбәтле сүзләр, б) көттерү паузасы, в) кушымчалар, янәшәлек, г) ияртүче теркәгечләр, д) тезүче теркәгечләр аша

24. Иярчен җөмләләрне ? карап төркемлиләр. а) мәгънәсенә һәм төзелешенә, б) теркәгечле һам теркәгечсез булуына, в) тезүле һәм ияртүле булуына, г) җөмләдәге вазифасына, д) бәйләүче чарасына

25. Аналитик иярчен тәмамлык җөмләләр баш җөмләгә ? ярдәмендә бәйләнә. а) дип сүзе һәм төшем килеш кушымчасы, б) төшем килеш кушымчасы һәм янәшәлек, в) юнәлеш килеш кушымчасы һәм дип сүзе, г) ялгызак һәм парлы мөнәсәбәтле сүзләр, көттерү паузасы, ки теркәгече, д) килеш кушымчалары, ялгызак һәм парлы мөнәсәбәтле сүзләр

26. Синтетик аергыч җөмлә баш җөмләгә ? ярдәмендә бәйләнә. а) ялгызак һәм парлы мөнәсәбәтле сүзләр; б) янәшәлек, иялек килеш кушымчасы, сыйфат фигыль кушымчалары; в) янәшәлек көттерү паузасы, ки теркәгече; г) ялгызак һәм парлы мөнәсәбәтле сүзләр, көттерү паузасы, ки теркәгече; д) сыйфат фигыль кушымчалары, көттерү паузасы, ки теркәгече

27. Аналитик иярчен вакыт җөмләләр баш җөмләгә ? ярдәмендә бәйләнә. а) төрле фигыль формалары, ул да түгел теркәгеч сүзе; б) килеш кушымчаларын кабул иткән төрле фигыль формалары; в) төрле бәйлек һәм бәйлек сүзләр; г) ялгызак һәм парлы мөнәсәбәтле сүзләр, ул да түгел теркәгеч сүзе; д) ялгызак һәм парлы мөнәсәбәтле сүзләр, төрле бәйлек һәм бәйлек сүзләр 28. Синтетик иярчен урын җөмлә баш җөмләгә ? ярдәмендә бәйләнә. а) парлы һәм ялгызак мөнәсәбәтле сүзләр; б) якта, яктан бәйлек сүзләре, ялгызак мөнәсәбәтле сүзләр; в) якта, яктан җирдә, җирдән, урында, төштә, төштән бәйлек сүзләре; г) җирдә, җирдән бәйлек сүзләре, ялгызак мөнәсәбәтле сүзләр; д) төштә, төштән бәйлек сүзләре, парлы һәм ялгызак мөнәсәбәтле сүзләр

29. Аналитик иярчен рәвеш җөмләләр баш җөмләгә ? ярдәмендә бәйләнә. а) парлы һәм ялгызак мөнәсәбәтле сүзләр, хәл фигыль кушымчалары; б) гүя теркәгече, бәйлек һәм бәйлек сүзләр, рәвеш ясаучы кушымчалар, хәл фигыль кушымчалары; в) парлы һәм ялгызак мөнәсәбәтле сүзләр, гүя теркәгече, -мыни, -мени сорау кушымчалары (кисәкчәләре), рәвеш ясаучы кушымчалар; г) парлы һәм ялгызак мөнәсәбәтле сүзләр, гүя теркәгече, -мыни, -мени сорау кушымчалары (кисәкчәләре); д) бәйлек һәм бәйлек сүзләр, рәвеш ясаучы кушымчалар, хәл фигыль кушымчалары

30. Синтетик иярчен күләм җөмлә баш җөмләгә ? ярдәмендә бәйләнә. а) кадәр, хәтле бәйлекләре, дәрәҗәдә бәйлек сүзе, мөнәсәбәтле сүзләр һәм ки теркәгече;. б) кадәр, хәтле бәйлекләре, дәрәҗәдә бәйлек сүзе ялгызак мөнәсәбәтле сүзләр; в) кадәр, хәтле бәйлекләре, дәрәҗәдә бәйлек сүзе белән; г) кадәр, хәтле бәйлекләре, дәрәҗәдә бәйлек сүзе белән парлы һәм ялгызак мөнәсәбәтле сүзләр; д) кадәр, хәтле бәйлекләре, дәрәҗәдә бәйлек сүзе белән ялгызак мөнәсәбәтле сүзләр, мөнәсәбәтле сүзләр һәм ки теркәгече

4.2. Оценочные средства промежуточной аттестации

4.2.1. Экзамен/зачет 1 семестр - контрольная работа, 2 семестр – зачет, 3 семестр - зачет, 4 семестр – экзамен, 5 семестр – экзамен, 6 семестр - зачет, 7 семестр - экзамен

4.2.1.1. Порядок проведения.

Промежуточная аттестация нацелена на комплексную проверку освоения дисциплины. Обучающийся получает вопрос(ы)/задание(я) и время на подготовку. Промежуточная аттестация проводится в устной, письменной или компьютерной форме. Оценивается владение материалом, его системное освоение, способность применять нужные знания, навыки и умения при анализе проблемных ситуаций и решении практических заданий.

4.2.1.2. Критерии оценивания.

Экзамен

Оценка «отлично» ставится, если обучающийся продемонстрировал всестороннее, систематическое и глубокое знание учебно-программного материала, умение свободно выполнять задания, предусмотренные программой, усвоил основную литературу и знаком с дополнительной литературой, рекомендованной программой дисциплины, усвоил взаимосвязь основных понятий дисциплины в их значении для приобретаемой профессии, проявил творческие способности в понимании, изложении и использовании учебно-программного материала.

Оценка «хорошо» ставится, если обучающийся продемонстрировал полное знание учебно-программного материала, успешно выполнил предусмотренные программой задания, усвоил основную литературу, рекомендованную программой дисциплины, показал систематический характер знаний по дисциплине и способен к их самостоятельному пополнению и обновлению в ходе дальнейшей учебной работы и профессиональной деятельности.

Оценка «удовлетворительно» ставится, если обучающийся продемонстрировал знание основного учебно-программного материала в объеме, необходимом для дальнейшей учебы и предстоящей работы по профессии, справился с выполнением заданий, предусмотренных программой, знаком с основной литературой, рекомендованной программой дисциплины, допустил погрешности в ответе на экзамене и при выполнении экзаменационных заданий, но обладает необходимыми знаниями для их устранения под руководством преподавателя.

Оценка «неудовлетворительно» ставится, если обучающийся продемонстрировал знание основного учебно-программного материала в объеме, необходимом для дальнейшей учебы и предстоящей работы по профессии, справился с выполнением заданий, предусмотренных программой, знаком с основной литературой, рекомендованной программой дисциплины, допустил погрешности в ответе на экзамене и при выполнении экзаменационных заданий, но обладает необходимыми знаниями для их устранения под руководством преподавателя.

4.2.1.2. Критерии оценивания.

Зачет

Оценка «зачтено» ставится, если обучающийся:

- продемонстрировал всестороннее, систематическое и глубокое знание учебно-программного материала,
- успешно выполнил предусмотренные программой задания в рамках текущего контроля,
- усвоил основную литературу и знаком с дополнительной литературой, рекомендованной программой дисциплины,
- усвоил взаимосвязь основных понятий дисциплины в их значении для приобретаемой профессии,
- проявил творческие способности в понимании, изложении и использовании учебно-программного материала,
- приводил примеры при раскрытии вопроса,
- ответил уверенно на дополнительные вопросы.

Оценка «не зачтено» ставится, если обучающийся:

- продемонстрировал фрагментарное знание основного учебно-программного материала,
- справился с меньшей частью заданий, предусмотренных программой в рамках текущего контроля, - знаком с литературой, рекомендованной программой дисциплины,
- допустил значительные погрешности в ответе на зачете,
- не смог привести примеры при раскрытии вопроса,
- не ответил на дополнительные вопросы.

4.2.1.3. Содержание оценочного средства

1 семестр

Часть1.Устный или письменный ответ на теоретический вопрос по курсу дисциплины:

1. Фонетика фәне. Аның тел гыйлеменең башка тармаклары белән бәйләнеше.
2. Фонетиканың төп бүлекләре.
3. Фонетика фәненең тикшеренү ысуллары.
4. Татар теле фонетик системасының өйренелү тарихы.
5. Сөйләм авазын билгеләүнең өч аспекты.
6. Сөйләм аппаратының төзелеше.
7. Аваз һәм фонема.
8. Сузыкларны телнең горизонталь хәрәкәте буенча төркемләү.
9. Сузыкларны телнең вертикаль хәрәкәте буенча төркемләү.
10. Тартыкларны ясалу урынына карап классификацияләү.
11. Сөйләмнең фонетик кисәкләргә бүленеше
12.Аваз үзгәрешләре.
13. Комбинатор аваз үзгәрешләре.
14. Тартыклар ассимиляциясе.
15. Сузыклар ассимиляциясе.
16. Аккомодация.
17. Диссимиляция.
18. Позицион аваз үзгәрешләре.
19.Редукция.
20. Иҗек. Иҗек калыплары.
21. Басым. Аның төрләре.
22. Җөмлә просодикасы буларак интонация.
23. Авазларның артикуляцион билгеләре.
24. Авазларның акустик билгеләре.
25. Дифтонглар.
26. Шаулы һәм сонант тартыклар.
27. Орфография. Аның принциплары.
28. Орфоэпия.

Часть 2. Практическое задание (проверка практических навыков)

2 семестр

Часть1.Устный или письменный ответ на теоретический вопрос по курсу дисциплины:

1. Лексикология фәне һәм аның тармаклары. 2. Семасиология фәне. Аның өйрәнелү объекты. 3. Сүзнең күчерелмә мәгънәләре.Метафора, синекдоха, метонимия, функция буенча күчеш, табу һәм эвфемизмнар. 4. Омонимнар һәм аларның төрләре. Омонимнарның сөйләмдәге һәм матур әдәбияттагы роле. 5. Лексик омонимнар. 6. Грамматик омонимнар. 7. Әйтелеш һәм язылыш буенча омонимнарның төрләре. 8. Синонимнар һәм аларның төрләре. Синонимнарның сөйләмдәге һәм матур әдәбияттагы роле. 9. Идеографик синонимнар. 10. Стилистик синонимнар. 11. Грамматик синонимнар. 12. Контекстуаль синонимнар. 13. Антонимнар һәм аларның төрләре. Аларның сөйләмдәге һәм матур әдәбияттагы роле. 14. Килеп чыгышы ягыннан татар теленең лексикасы. 15. Татар телендә алынмалар. 16. Гарәп-фарсы алынмалары. 17. Рус теленнән һәм рус теле аша кергән алынмалар. 18. Фин-угор алынмалары. 19. Кулланылыш сферасы ягыннан татар теленең лексикасы. 20. Диалектизмнар. 21. Терминнар.

22. Жаргон һәм арго сүзләр. 23. Кулланылыш дәрәҗәсе ягыннан татар теленең лексикасы. 24. Тарихи сүзләр. 25. Архаизмнар. 26. Неологизмнар. 27. Татар теленең ономастикасы. Топонимика, антропонимика. 28. Татар фразеологиясе. Фразеологизмнарның төрләре. 29. Идиомалар. 30. Фразеологик ныгымалар. 31. Фразеологик тезмәләр. 32. Фразеологик терминнар. 33. Татар лексикографиясе. Сүзлекләрнең төрләре. 34. Телнең сүзлек составын өйрәнү аспектлары. 35. Этимология һәм аның төп принциплары.
Часть 2. Практическое задание (проверка практических навыков)

3 семестр
Часть1.Устный или письменный ответ на теоретический вопрос по курсу дисциплины:
1. Сүзьясалышы фәне. Анын өйрәнү предметы һәм бурычлары. 2. Морфема. Аның төрләре. Сүзнең морфологик нигезе һәм ясагыч нигезе. 3. Морфонология. Морфонологик үзгәрешләр. Сүз һәм сүз формалары. 4. Тамыр һәм кушымча. Аларның охшаш һәм аермалы яклары. 5. Татар телендә унификс һәм интерфикслар. 6. Кушымча. Аның мәгънәсе, функция буенча төрләре. 7. Кушма сүзләр арасында бәйләнеш төрләре. 8. Кушма сүзләрнең ирекле сүзтезмәләрдән аермалы яклары. 9. Компонентлары тезүле бәйләнештә булган кушма сүзләр ясалышы. 10. Татар телендә сүз ясагыч кушымчалар. Аларның төрләре. 11. Грамматик кушымчалар. Аларның төрләре. 12. Татар телендә нуль морфема. Аның билгеләнүе. 13. Татар телендә ясалма сүзләр. Аларның төрләре. 14. Татар телендә ясалма булмаган сүзләр. 15. Кыскартылма сүзләр. Аларның ясалу ысуллары. 16. Сүзьясалыш чылбыры һәм сүзьясалыш оясы. 17. Татар телендә сүз ясалу ысуллары. Грамматик һәм грамматик булмаган ысуллар. 18. Нигезләр кушылу ысулы. 19. Фонетик ысул. 20. Лексик-семантик ысул. 21. Конверсия ысулы. 22. Кушымчалау ысулы. 23. Сүзтезмәнең кушма сүзгә күчү ысулы. 24. Сүзтезмәнең, кушымча алып, кушма сүзгә күчү ысулы. 25. Аналитик сүзләр. 26. Синтетик сүзләр. 27. Кушымчалау нигезендә исемнәр, фигыльләр ясалышы. 28. Исемнәрнең фонетик ысул белән ясалышы. 29. Кушма исемнәр ясалышы. 30. Конверсия ысулы белән исемнәр ясалышы. 31. Лексик-семантик ысул белән исемнәр ясалышы. 32. Фонетик ысул белән фигыльләр ясалышы. 33. Сыйфатлар һәм рәвешләр ясалышы.
Часть 2.
Письменный анализ текста (проверка практических навыков)

4 семестр
Часть1.Устный или письменный ответ на теоретический вопрос по курсу дисциплины:
1. Исемдә тартым һәм сан категорияләре. 2. Исемдә килеш категориясе. 3. Исемдә хәбәрлек категориясе. 4. Исемнәрнең ясалышы. Аларның җөмләдәге синтаксик вазифалары. 5. Сыйфат. Аның төркемчәләре. Сыйфат дәрәҗәләре. 6. Сыйфатларның исемләшүе. 7. Сыйфатларның ясалу юллары. 8. Рәвеш. Рәвешләрнең мәгънә буенча төркемчәләре. 9. Саннар. Аларның төркемчәләре. Саннарның ясалышы. 10. Алмашлыклар. Аларның төркемчәләре. 11. Затланышлы һәм затланышсыз фигыльләр. 12. Фигыльдә заман категориясе. 13. Фигыльнең барлык-юклык формасы. Зат категориясе. 14. Хикәя фигыльнең заман формалары. 15. Фигыльдә юнәлеш категориясе. 16. Фигыльдә дәрәҗә категориясе. 17. Фигыль наклонениеләре. 18. Затланышсыз фигыль формалары. 19. Сыйфат фигыль. 20. Хәл фигыль. Аның төрләре. 21. Инфинитив һәм исем фигыль. 22. Фигыльнең башлангыч формасы. Кушымчалар нигезендә фигыльләр ясалышы. 23. Мөстәкыйль мәгънәле һәм ярдәмче фигыльләр. 24. Фигыльләрнең ясалышы.
Часть 2.
Письменный анализ текста (проверка практических навыков)

5 семестр
Часть1.Устный или письменный ответ на теоретический вопрос по курсу дисциплины:
1. Исемдә тартым һәм сан категорияләре. 2. Исемдә килеш категориясе. 3. Исемдә хәбәрлек категориясе. 4. Исемнәрнең ясалышы. Аларның җөмләдәге синтаксик вазифалары. 5. Сыйфат. Аның төркемчәләре. Сыйфат дәрәҗәләре. 6. Сыйфатларның исемләшүе. 7. Сыйфатларның ясалу юллары. 8. Рәвеш. Рәвешләрнең мәгънә буенча төркемчәләре. 9. Саннар. Аларның төркемчәләре. Саннарның ясалышы. 10. Алмашлыклар. Аларның төркемчәләре. 11. Затланышлы һәм затланышсыз фигыльләр. 12. Фигыльдә заман категориясе. 13. Фигыльнең барлык-юклык формасы. Зат категориясе. 14. Хикәя фигыльнең заман формалары. 15. Фигыльдә юнәлеш категориясе. 16. Фигыльдә дәрәҗә категориясе. 17. Фигыль наклонениеләре. 18. Затланышсыз фигыль формалары. 19. Сыйфат фигыль. 20. Хәл фигыль. Аның төрләре. 21. Инфинитив һәм исем фигыль. 22. Фигыльнең башлангыч формасы. Кушымчалар нигезендә фигыльләр ясалышы. 23. Мөстәкыйль мәгънәле һәм ярдәмче фигыльләр. 24. Фигыльләрнең ясалышы. 25. Аваз ияртемнәре. 26. Бәйлекләр һәм бәйлек сүзләр. 27. Теркәгечләр. Аларның төрләре. 28. Кисәкчәләр.Аларның мәгънәләре. 29. Ымлыклар. Аларның структур һәм мәгънәви төрләре. 30. Модаль сүзләр. Аларның кулланылыш үзенчәлекләре
Часть 2.
Письменный анализ текста (проверка практических навыков)

6 семестр
Часть1.Устный или письменный ответ на теоретический вопрос по курсу дисциплины:

1. Синтаксис һәм аның төп өйрәнү объекты. Җөмләнең төп үзенчәлекләре. 2. Интонация һәм аның сөйләмдәге роле, аның компонентлары. 3. Сүзләр арасында ияртүле бәйләнеш һәм аны белдерүче чаралар. 4. Сүзләр арасында тезүле бәйләнеш һәм аны белдерүче чаралар. 5. Сүзтезмә һәм аның төрләре. 6. Фигыль сүзтезмәләр һәм аларның төп үзенчәлекләре. 7. Исем сүзтезмәләр һәм аларның төп үзенчәлекләре. 8. Сыйфат сүзтезмәләр һәм аларның төп үзенчәлекләре. 9. Җөмләнең кисәкләргә традицион бүленеше һәм аның сүзләр бәйләнешен өйрәнүдә тоткан әһәмияте. 10. Ия һәм аның төп билгеләре. 11. Хәбәр һәм аның белдерелүе. Исем хәбәрнең үзенчәлекләре. 12. Фигыль хәбәрләр һәм аның үзенчәлекләре. 13. Ия һәм хәбәрнең үзара бәйләнеше һәм аны белдерүче чаралар. 14. Аергыч һәм аның җөмләдәге урыны, аларның бирелеше һәм ияртүче кисәккә бәйләнү юллары. 15. Тәмамлык һәм аның үзенчәлекләре, төрләре. 16. Вакыт һәм урын хәлләре, аларның бирелеше һәм ияртүче кисәккә бәйләнү юллары. 17. Рәвеш һәм күләм хәлләре. 18. Сәбәп һәм максат хәлләре. 19. Шарт һәм кире хәл үзенчәлекләре. 20. Аныклагычлар һәм аларның төп үзенчәлекләре. 21. Җөмләнең модаль кисәкләре. 22. Җөмләнең тиңдәш кисәкләре. 23. Аерымланган иярчен кисәкләр. 24. Җөмләнең аерымланган кисәкләре янында тыныш билгеләре. 25. Актуаль кисәкләр һәм аларның белдерелү юллары. 26. Җөмләдә сүз тәртибенең роле һәм төрле стильләрдә аны белдерүче факторлар. 27. Гади сөйләмдә сүз тәртибен билгеләүче факторлар. Җөмлә кисәкләренең урыны. 28. Бер составлы фигыль җөмләләр. 29. Атау һәм сүз җөмлә үзенчәлекләре. 30. Тулы һәм ким җөмлә үзенчәлекләре, 31. Әйтү максаты буенча җөмлә төрләре. 32. Өстәлмәләр. 33. Кушма җөмләләр турында гомуми мәгълүмат. Кушма җөмләләрне төркемләү мәсьәләсе. 34. Җөмләнең синтагмаларга бүленеше.

Часть1.Устный или письменный ответ на теоретический вопрос по курсу дисциплины:

7 семестр

1. Кушма җөмләләр турында гомуми мәгълүмат.
2. Кушма җөмләләрне төркемләү мәсьәләсе.
3. Кушма җөмләләрне компонентлар саныннан чыгып төркемләү. Кушма җөмләләрне бәйләнеш төреннән, төзелешеннән чыгып төркемләү. Кушма җөмләләрне мәгънәләреннән (функцияләреннән чыгып) төркемләү.
4. Тезмә кушма җөмлә үзенчәлекләре.
5. Тезмә кушма җөмләләрне төзелешеннән чыгып төркемләү. Тезмә кушма җөмләләрне оештыруда интонациянең роле. Тезмә кушма җөмләләрне оештыруда катнаша торган теркәгечләр. Тезмә кушма җөмләләрнең мәгънә ягыннан төрләре. Тезмә кушма җөмләләрнең төп бәйләүче чаралары
6. Ия һәм хәбәр җөмлә үзенчәлекләре, аның баш җөмләгә бәйләнү юллары.
7. Иярчен ия җөмләләрнең аналитик һәм синтетик төрләре.
8. Ия җөмләләрнең ялгызак мөнәсәбәтле сүзләр белән бәйләнеше.
9. Бәйләүче чарасы парлы мөнәсәбәтле сүзләр булган ия җөмләләр.
10. Көттерү паузасы белән бәйләнгән ия җөмләләр.
11. Аналитик хәбәр җөмләләрнең бәйләүче чарарлары булып, мөнәсәбәтле сүзләр, көттерү паузасы.
12. Тәмамлык җөмлә үзенчәлекләре, аның баш җөмләгә бәйләнү юллары.
13. Аергыч җөмлә үзенчәлекләре, аның баш җөмләгә бәйләнү юллары.
14. Аналитик һәм синтетик төзелешле тәмамлык һәм аергыч җөмләләр.
15. Аналитик тәмамлык һәм аергыч җөмләләрнең ялгызак һәм парлы мөнәсәбәтле сүзләр белән бәйләнеше.
16. Көттерү паузасы белән бәйләнгән тәмамлык һәм аергыч җөмләләр.
17. Килеш кушымчылары белән бәйләнгән тәмамлык һәм аергыч җөмләләр.
18. Җөмләләр арасында структур һәм мәгънәви бәйләнеш.
19. Җөмләләр арасында грамматик бәйләнеш һәм аның төрләре.
20. Тезүле бәйләнешне белдерүче чаралар: тезү интонациясе һәм тезүче теркәгечләр.

Приложение 2
к рабочей программе дисциплины (модуля)
Б1.В.08.01.02 Родной язык

Перечень литературы, необходимой для освоения дисциплины (модуля)

Направление подготовки: 44.03.05 Педагогическое образование (с двумя профилями подготовки)
Профиль подготовки: Дошкольное образование , родной (татарский) язык и литература,
Квалификация выпускника: бакалавр
Форма обучения: заочное
Язык обучения: русский
Год начала обучения по образовательной программе: 2026

Основная литература
1. Хуснетдинов, Р. М. Татарский язык : практикум / Р. М. Хуснетдинов. - Казань : КНИТУ, 2019. - 88 с. - ISBN 978-5-7882-2693-4. - Текст : электронный // ЭБС "Консультант студента" : [сайт]. - URL : https://www.studentlibrary.ru/book/ISBN9785788226934.html (дата обращения: 07.02.2025). - Режим доступа : по подписке.
2. Латфуллина, Л. Г. Татарский язык. Начальный курс / Л. Г. Латфуллина - Санкт-петербург : КАРО, 2019. - 288 с. - ISBN 978-5-9925-1347-9. - Текст : электронный // ЭБС "Консультант студента" : [сайт]. - URL : https://www.studentlibrary.ru/book/ISBN9785992513479.html (дата обращения: 07.02.2025). - Режим доступа : по подписке.
3. Вьюгина, С. В. Деловой татарский язык : учебное пособие / С. В. Вьюгина - Казань : Издательство КНИТУ, 2017. - 204 с. - ISBN 978-5-7882-2259-2. - Текст : электронный // ЭБС "Консультант студента" : [сайт]. - URL : https://www.studentlibrary.ru/book/ISBN9785788222592.html (дата обращения: 07.02.2025). - Режим доступа : по подписке.
4. Хуснетдинов, Р. М. Практический татарский язык : учебное пособие / Хуснетдинов Р. М. - Казань : Издательство КНИТУ, 2017. - 388 с. - ISBN 978-5-7882-2236-3. - Текст : электронный // ЭБС "Консультант студента" : [сайт]. - URL : https://www.studentlibrary.ru/book/ISBN9785788222363.html(дата обращения: 07.02.2025). - Режим доступа : по подписке.
Дополнительная литература
1. Хуснетдинов, Р. М. , Занимательный татарский язык : учебно-методическое пособие / Р. М. Хуснетдинов, С. В. Вьюгина. - Казань : КНИТУ, 2020. - 252 с. - ISBN 978-5-7882-2857-0. - Текст : электронный // ЭБС "Консультант студента" : [сайт]. - URL : https://www.studentlibrary.ru/book/ISBN9785788228570.html (дата обращения: 07.02.2025). - Режим доступа : по подписке.
2. Хуснетдинов, Р. М. Татарский язык: практикум : учебное пособие / Р. М. Хуснетдинов. — Казань : КНИТУ, 2019. — 88 с. — ISBN 978-5-7882-2693-4. — Текст : электронный // Лань : электронно-библиотечная система. — URL: https://e.lanbook.com/book/196106(дата обращения: 07.02.2025). — Режим доступа: для авториз. пользователей.
3. Актуальные проблемы изучения и преподавания татарской филологии : сборник научных трудов. — Уфа : БГПУ имени М. Акмуллы, 2016. — 390 с. — ISBN 978-5-87978-956-0. — Текст : электронный // Лань : электронно-библиотечная система. — URL: https://e.lanbook.com/book/93043 (дата обращения: 07.02.2025). — Режим доступа: для авториз. пользователей.
4. Практикум по татарскому языку : учебно-методическое пособие / составитель И. С. Насипов. — Уфа : БГПУ имени М. Акмуллы, 2017. — 90 с. — Текст : электронный // Лань : электронно-библиотечная система. — URL: https://e.lanbook.com/book/96833 (дата обращения: 07.02.2025). — Режим доступа: для авториз. пользователей.

5. Курбатов Х.Р. Сүз сәнгате: Татар теленең лингвистик стилистикасы һәм поэтикасы / Х.Р. Курбатов. -Казан: Мәгариф, 2002. - 200 б. - 50 экз.
6. Сафиуллина Ф.С. Хәзерге татар әдәби теле: Күнегүләр: Югары һәм урта уку йортлары өчен . - Казан :Мәгариф, 2002. - 344б. - 68 экз
7. Хаков В.Х. Татар әдәби теле: Стилистика / В.Х. Хаков. - Казан: Татар. кит. нәшр., 1999. - 304 б. - 56 экз
8. Сафиуллина Ф.С. Татар теле : Хрестоматия:Гуманитар факультетлар өчен. - Казан : Тарих, 2002. - 320б. -50 экз.

Приложение 3
к рабочей программе дисциплины (модуля)
Б1.В.08.01.02 Родной язык

Перечень информационных технологий, используемых для освоения дисциплины (модуля), включая перечень программного обеспечения и информационных справочных систем

Направление подготовки: 44.03.05 Педагогическое образование (с двумя профилями подготовки)

Профиль подготовки: : Дошкольное образование , родной (татарский) язык и литература,

Квалификация выпускника: бакалавр

Форма обучения: заочное

Язык обучения: русский

Год начала обучения по образовательной программе: 2026

Освоение дисциплины (модуля) предполагает использование следующего программного обеспечения и информационно-справочных систем:

Программное обеспечения Office Professional plus 2010, Kaspersky Endpoint Security для Windows

Учебно-методическая литература для данной дисциплины имеется в наличии в электронно-библиотечной системе "ZNANIUM.COM", доступ к которой предоставлен обучающимся. ЭБС "ZNANIUM.COM" содержит произведения крупнейших российских учёных, руководителей государственных органов, преподавателей ведущих вузов страны, высококвалифицированных специалистов в различных сферах бизнеса. Фонд библиотеки сформирован с учетом всех изменений образовательных стандартов и включает учебники, учебные пособия, учебно-методические комплексы, монографии, авторефераты, диссертации, энциклопедии, словари и справочники, законодательно-нормативные документы, специальные периодические издания и издания, выпускаемые издательствами вузов. В настоящее время ЭБС ZNANIUM.COM соответствует всем требованиям федеральных государственных образовательных стандартов высшего образования (ФГОС ВО) нового поколения.

Учебно-методическая литература для данной дисциплины имеется в наличии в электронно-библиотечной системе Издательства "Лань" , доступ к которой предоставлен обучающимся. ЭБС Издательства "Лань" включает в себя электронные версии книг издательства "Лань" и других ведущих издательств учебной литературы, а также электронные версии периодических изданий по естественным, техническим и гуманитарным наукам. ЭБС Издательства "Лань" обеспечивает доступ к научной, учебной литературе и научным периодическим изданиям по максимальному количеству профильных направлений с соблюдением всех авторских и смежных прав.

Учебно-методическая литература для данной дисциплины имеется в наличии в электронно-библиотечной системе "Консультант студента", доступ к которой предоставлен обучающимся. Многопрофильный образовательный ресурс "Консультант студента" является электронной библиотечной системой (ЭБС), предоставляющей доступ через сеть Интернет к учебной литературе и дополнительным материалам, приобретенным на основании прямых договоров с правообладателями. Полностью соответствует требованиям федеральных государственных образовательных стандартов высшего образования к комплектованию библиотек, в том числе электронных, в части формирования фондов основной и дополнительной литературы.